

รายงานสรุปการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา ระหว่างวันที่ ๒-๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา
โดย คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	
ส่วนที่ ๑	
- ประชุมหารือร่วมกับหน่วยเฉพาะกิจกรรมทหารพรานที่ ๔๓ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี	๑
- การเดินทางเข้าเยี่ยมชมศูนย์ซักถาม หน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ ๔๓ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี	๑๙
ส่วนที่ ๒	
- เยี่ยมชมนิทรรศการ STOP! TORTURE ณ หอศิลป์ Patani Artspace	๒๓
- การประชุมหารือร่วมกับนักวิชาการ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคประชาชน ในประเด็นการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน และการลดความเหลื่อมล้ำ	๒๔
ส่วนที่ ๓	
- การประชุมหารือร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต. และหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดยะลา	๓๗
ส่วนที่ ๔	
- การประชุมหารือร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า	๕๓
- การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๕๙
- การเยี่ยมชมศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ จังหวัดชายแดนภาคใต้	๖๓

บทนำ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรในด้านสิทธิมนุษยชน ติดตาม ตรวจสอบการกระทำหรือการละเว้นการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ การสื่อสารมวลชนและสื่อสาธารณะ การคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหาความเดือดร้อนของผู้บริโภค พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยคณะกรรมการได้มีการติดตามสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับคณะกรรมการได้รับมอบหมายจากวุฒิสภาให้พิจารณารายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๒ และปี ๒๕๖๓ ที่จัดทำขึ้น โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) จัดทำขึ้น จากรายงานดังกล่าว กสม. มีการประเมินสถานการณ์ว่า สถิติการก่อความไม่สงบ จำนวนผู้เสียชีวิต และผู้ได้รับบาดเจ็บมีจำนวนลดลง เนื่องจากรัฐบาลได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ทั้งมิติของกระบวนการพูดคุยสันติสุข การอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน แต่ยังมีข้อห่วงกังวลต่อสถานการณ์ที่อาจกระทบต่อสิทธิของประชาชนและควรติดตามเฝ้าระวัง เช่น การกล่าวอ้างว่ามีการกระทำทรมานต่อผู้ต้องสงสัยในคดีความมั่นคง ซึ่งยังมีเรื่องร้องเรียนมายัง กสม. อย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) ประชาชนในบางพื้นที่โดยไม่ได้แจ้งเหตุผลของการนำไปใช้ที่ชัดเจน เป็นต้น

สำหรับการลงพื้นที่จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาหรือแนวทาง และประสานความร่วมมือ เรื่อง “การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชนและการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ” โดยการเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้เข้าถึงสิทธิต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในการดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย

ส่วนที่ ๑ การประชุมหารือร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค ๔ ส่วนหน้า) ณ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี

วันพฤหัสบดีที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ เดินทางเข้าเยี่ยมเยียนกองรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

พลโท ธีรา แดหวา รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (๑) ได้กล่าวต้อนรับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค และคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ พร้อมคณะเดินทาง โดยในนามกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้ารู้สึกเป็นเกียรติ และมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ พร้อมด้วยคณะได้เดินทางมาศึกษาดูงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เป็นหน่วยงานหลักในระดับของหน่วยปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบในการบูรณาการ ป้องกัน แก้ไขปัญหา และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน พัฒนา และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เพื่อนำสันติสุขกลับคืนสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืนภายใต้บริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม โดยยึดหลักนิติธรรมและสิทธิมนุษยชนเป็นหลัก

ปัจจุบันกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ได้พัฒนาการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล และอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน จัดให้มีการบรรยายอบรมให้ความรู้แก่กำลังพลทุกนายที่มาปฏิบัติงานในพื้นที่ และสร้างเครือข่ายการรับเรื่องราวร้องทุกข์ การจัดตั้งคณะทำงานให้การช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกกระทำทารุณและถูกบังคับให้หายสาบสูญในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีการติดต่อประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเครือข่ายองค์กรสิทธิมนุษยชนในประเทศและระหว่างประเทศ ทำให้สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดีขึ้นตามลำดับ โดยเมื่อวันที่ ๒๒ และวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ได้จัดส่งผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะผู้แทนไทยในการนำเสนอรายงานประเทศตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบด้วยวาจาต่อคณะกรรมการสหประชาชาติ ณ สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เพื่อชี้แจงสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่

นายสมชาย แสวงการ ประธาน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค ได้กล่าววัตถุประสงค์ในการเดินทางมาศึกษาดูงาน เรื่อง “การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชนและการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ” โดยคณะกรรมการได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและแก้ไข

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้มีการติดตามเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอำนวยความสะดวก การคุ้มครองสิทธิของประชาชน และการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนการปกป้องคุ้มครองบุคคลถูกกระทำทารุณและการบังคับให้หายสาบสูญ ซึ่งคณะกรรมการได้มีการติดตามความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อับอายและเสื่อมเสีย พ.ศ. โดยมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานขับเคลื่อนกฎหมายดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้มีข้อเสนอแนะและข้อสังเกตต่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น

ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคณะกรรมการธิการ จะได้มีการติดตามความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรมจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อไป

นอกจากนี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงที่ผ่านมาที่มีสถิติตัวเลขผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นจำนวนมาก คณะกรรมการธิการมีความห่วงใยต่อพี่น้องประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก และได้ติดตามสถานการณ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด และได้รับทราบข้อมูลว่าในพื้นที่ยังขาดแคลนอุปกรณ์ทางการแพทย์และเวชภัณฑ์ จำนวนมาก อาทิ ชุด PPE หน้ากากอนามัย N95 หน้ากากอนามัยทางการแพทย์ ชุดตรวจ ATK ชุดตรวจวัดค่าออกซิเจน ปรอทวัดไข้ เตียงสนาม สเปรย์แอลกอฮอล์ เป็นต้น คณะกรรมการธิการจึงได้จัดกิจกรรม “วุฒิสภา ร่วมใจ สู้ภัยโควิด” ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ร่วมกับเครือข่ายภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ส่งมอบอุปกรณ์การแพทย์และเวชภัณฑ์ให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ประชาชนในพื้นที่ บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนใต้ ดังนั้น ในการเดินทางมาศึกษาดูงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในวันนี้ คณะกรรมการธิการเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นการสานต่อความร่วมมือในการขับเคลื่อนและผลักดัน เรื่อง “การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน และการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ” ให้เกิดผลในเชิงนโยบายและเชิงการบริหารอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

การประชุมหารือประเด็น “บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน”

พันตำรวจเอก รังสี มั่นจิตร หัวหน้าศูนย์พิทักษ์สันติวงศ์กำลังตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผู้แทนศูนย์พิทักษ์สันติฯ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ลักษณะคดีความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย

- ๑) องค์กรอาชญากรรมปกปิดการกระทำ
- ๒) จำเลยหลายคน
- ๓) กระทำผิดหลายข้อหา
- ๔) มีประจักษ์พยานน้อย
- ๕) ใช้กฎหมายพิเศษในการดำเนินคดี

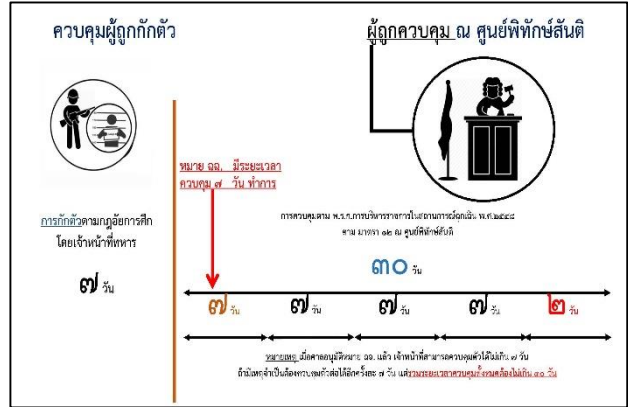
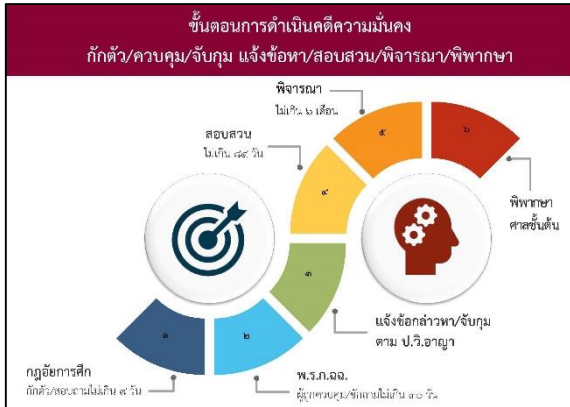

๒. กฎหมายพิเศษที่ใช้บังคับในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

- ๑) พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พุทธศักราช ๒๔๕๗ ๒) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (มีการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ครั้งที่ ๖๕ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน - วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๔

ในเขตท้องที่จังหวัดนราธิวาส ยกเว้นอำเภอศรีสาคร อำเภอสุไหงโก-ลก และอำเภอสุคิริน จังหวัดยะลา ยกเว้นอำเภอเบตง และอำเภอกาบัง และจังหวัดปัตตานี ยกเว้นอำเภอไม้แก่น และอำเภอแม่ลาน โดยอำเภอที่ได้รับการยกเว้นจะกลับมาใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑) และ ๓) พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. ขั้นตอนการดำเนินคดีความมั่นคง ดังนี้

๓.๑ การควบคุมผู้ถูกกักตัวตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พุทธศักราช ๒๔๕๗ ในเขตพื้นที่ประกาศกฏอัยการศึก จะเป็นหน้าที่และอำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารที่จะเชิญผู้ต้องสงสัย ในการก่อเหตุความไม่สงบมาสอบถามและกักตัวได้ไม่เกิน ๗ วัน

๓.๒ การควบคุมผู้ต้องสงสัยตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ณ ศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนหน้า (ศปก.ตร.สน. อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา) โดยการยื่นคำร้องขอจับกุมและควบคุมตัวบุคคล ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (หมาย ฉฉ.) จะเป็นอำนาจ ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการยื่นคำร้องขอต่อศาล และเมื่อศาลอนุมัติหมาย ฉฉ. แล้ว เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมตัวได้ไม่เกิน ๗ วัน และหากมีเหตุ จำเป็นต้องควบคุมตัวต่อ จะควบคุมตัวได้อีกครั้งละไม่เกิน ๗ วัน แต่รวมระยะเวลาควบคุมทั้งหมด ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน

๓.๓ การแจ้งข้อกล่าวหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะเป็น ขั้นตอนการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน อัยการและศาลยุติธรรมตามกฎหมายดังกล่าวต่อไป

๔. สถานที่ควบคุมตามระเบียบกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาค ๔ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหาร ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งออกโดยหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ ฉุกเฉิน ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ และตามระเบียบดังกล่าวจะกำหนดสถานที่ควบคุม ผู้ต้องสงสัย คือ ๑) หน่วยชกถาม หน่วยข่าวกรองส่วนหน้า ค่ายอิงคยุทธบริหาร อำเภอหนองจิก จังหวัด ปัตตานี และ ๒) ศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า (ศปก.ตร.สน. อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา)

๕. โครงสร้างศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า (ศปก.ตร.สน.) ประกอบด้วย

- หัวหน้าศูนย์พิทักษ์สันติ
- หัวหน้างานควบคุมและรักษาความปลอดภัย (ชถ. ๑) มีหน้าที่ในการควบคุมและ รักษาความปลอดภัย และดูแลการเยี่ยมญาติ

- หัวหน้างานซักถาม (ขถ. ๒) มีหน้าที่เป็นฝ่ายซักถาม วิเคราะห์ข้อมูล ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ติดตามพฤติกรรมและทัศนคติ

- ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่เกี่ยวกับกำลังพล การข่าว นโยบายและแผนงาน ส่งกำลังบำรุง สนับสนุน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖. วัตถุประสงค์ที่นำผู้ต้องสงสัยเข้าสู่กระบวนการซักถาม

๑) ด้านการข่าว เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสารเกี่ยวกับโครงสร้างเครือข่ายของกลุ่มผู้ก่อการร้าย และเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสารเตรียมก่อเหตุร้าย รวมทั้งข่าวสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) การขยายผลด้านยุทธการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งพักพิง แหล่งซุกซ่อนอาวุธ สถานที่ประกอบระเบิด เพื่อดำเนินการขยายผลทางด้านยุทธการ

๓) การขยายผลด้านกิจการพลเรือน ดำเนินการสร้างการรับรู้ สร้างความตระหนักในสิ่งที่ถูกต้อง สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นที่ทัศนคติที่ดีเพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือสร้างสันติให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔) การอำนวยความสะดวก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลผลซักถามที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุร้าย กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในกลุ่มก่อเหตุในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะทำให้การประสานด้านคดีกับที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายเป็นการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๗. กระบวนการกรรมวิธีซักถามของศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า (ศปก.ตร.สน.) และการจับกุมตัวตามหมายศาล (หมาย ฉฉ.) มีขั้นตอน ดังนี้

๑) การรับตัวและควบคุมตัวผู้ถูกควบคุม ณ ศูนย์พิทักษ์สันติ ศปก.ตร.สน. ตามหมาย ฉฉ.

๒) การดูแลความเป็นอยู่ในระหว่างที่ถูกควบคุมตัว

๓) การจัดให้ได้รับการเยี่ยมจากญาติหรือบุคคลใกล้ชิด ทั้งนี้ ญาติหรือบุคคลใกล้ชิดจะได้รับอนุญาตให้เข้าเยี่ยมได้ในช่วงเช้าของอีกวันทันที โดยญาติจะขอเข้าเยี่ยมได้ไม่เกิน ๑ ครั้งต่อ ๑ วัน ครั้งละไม่เกิน ๓๐ นาที โดยแบ่งเป็นช่วงเช้าและช่วงบ่าย

๔) การดำเนินการกรรมวิธีซักถาม

๕) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การติดตามพฤติกรรม และทัศนคติ

๖) การยุติกระบวนการซักถาม โดยการส่งตัวและส่งกลับ คือ

- ส่งมอบเอกสารให้ผู้ยื่นคำร้องหมาย ฉฉ. และส่งตัวผู้ถูกควบคุมไปยังศาลที่ออกหมาย ฉฉ. และปล่อยตัวตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกา

- กรณีหากคดีมีมูล โดยการตรวจสอบพยานหลักฐาน หรือการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์พบว่าต้องสงสัยและมีส่วนในการก่อเหตุความรุนแรง พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ถูกควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- กรณีอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง และศาลพิพากษายกฟ้อง จะต้องส่งผู้ถูกควบคุมกลับภูมิลำเนาและได้รับการเยียวยา โดยศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

๘. สถิติการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ณ ศูนย์พิทักษ์สันติ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔

จำนวน:ราย

การปฏิบัติ	จังหวัดยะลา	จังหวัดปัตตานี	จังหวัดนราธิวาส	รวม ๓ จังหวัด
การควบคุมตัว	๑,๓๗๓	๗๖๙	๑,๒๒๐	๓,๓๖๒
การย้ายที่ควบคุมตัว	๕	๐	๑	๖
การปล่อยตัว	๑,๐๖๔	๔๖๖	๗๘๓	๒,๓๑๓
การดำเนินคดี	๓๐๔	๓๐๓	๔๓๒	๑,๐๓๙
อยู่ระหว่างควบคุม	๐	๐	๔	๔

นอกจากนี้ ศูนย์พิทักษ์สันติ ส่วนสืบสวนสอบสวน ส่วนสนับสนุนการปฏิบัติ กองกำลัง ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตำรวจภูธรภาค ๙ กอ.รมน. และสำนัก อำนวยการข่าวกรองจัดอบรมเจ้าหน้าที่ซักถามอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการซักถาม ของเจ้าหน้าที่ซักถาม

นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ ที่ปรึกษา คณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะกรรมการ ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ตามที่ที่ประชุม คณะ กรรมการ สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและ สิทธิเสรีภาพพิจารณาศึกษารายงานผลการประเมิน

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๓ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (กสม.) ซึ่งในรายงานดังกล่าว กสม. ได้กล่าวถึงการประเมินสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี ๒๕๖๓ โดย กสม. เห็นว่าสถิติการก่อความไม่สงบ จำนวนผู้เสียชีวิต และผู้ได้รับบาดเจ็บมีจำนวนลดลง เนื่องจาก รัฐบาลได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ทั้งมิติของกระบวนการพูดคุยสันติสุข การอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน แต่ยังมีข้อห่วงกังวลต่อสถานการณ์ที่อาจกระทบต่อสิทธิ ของประชาชนและควรติดตามเฝ้าระวัง เช่น การกล่าวอ้างว่ามีการกระทำทรามานต่อผู้ต้องสงสัยในคดีความ มั่นคง ซึ่งยังมีเรื่องร้องเรียนมายัง กสม. อยู่อย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) ประชาชนใน บางพื้นที่โดยไม่ได้แจ้งเหตุผลของการนำไปใช้ที่ชัดเจน เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการรับฟังการให้ข้อมูลของผู้แทนกองรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า และศูนย์พิทักษ์สันติกองกำลังตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีการพัฒนาแนวทางและวิธีการ ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาห้องกักตัวและควบคุมตัว โดยการติดตั้งกล้องวงจรปิด การจัดให้มีบุคลากร

ทางการแพทย์ประจำสถานที่ควบคุมตัว การจัดให้มีการตรวจร่างกายบุคคลก่อนและหลังรับตัวไว้ในความควบคุม และในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่าถูกกระทำทรมาน จะต้องได้รับการตรวจร่างกายจากแพทย์ทันที และต้องได้รับการดูแลจากหน่วยงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานความมั่นคงเข้าทำการตรวจสอบ การจัดให้มีกลไกกลางร่วมตรวจสอบการกระทำทรมานและการบังคับให้หายสาบสูญ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำทรมานและบังคับสูญหายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การเปิดโอกาสให้ญาติเข้าเยี่ยมผู้ถูกควบคุมตัวได้ในโอกาสแรกและการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของ กสม. ประสานขอเข้าเยี่ยมผู้ต้องสงสัยที่ถูกควบคุมตัวได้ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นมุมมองในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีเพิ่มมากขึ้น

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้มีข้อห่วงใยต่อประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ ในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา ที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยอาจจะเกิดจากปัจจัยหลายประการ อาทิ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา และข้อปฏิบัติทางศาสนา ที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งอาจจะทำให้การควบคุม ดูแล การป้องกันตามมาตรการป้องกันโรคโควิด - ๑๙ ของกระทรวงสาธารณสุขเป็นไปได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เป็นต้น ดังนั้น จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้คณะกรรมการมีข้อห่วงกังวลว่าจะทำอย่างไรให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าถึงบริการภาครัฐในด้านการรักษาพยาบาล การได้รับการฉีดวัคซีน รวมทั้งการเข้าถึงมาตรการการเยียวยาจากรัฐบาลในการฟื้นฟูเศรษฐกิจหรือมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs เช่น การได้รับเงินเยียวยาจากโครงการสิทธิคนละครึ่ง โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการส่งเสริมและรักษาระดับการจ้างงานในธุรกิจ SMEs เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องการสนับสนุนรัฐบาลในเรื่องมาตรการในการดูแลรักษาและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้เข้าถึงบริการภาครัฐในการรักษาพยาบาล การได้รับการฉีดวัคซีนในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จะช่วยทำให้สังคมได้มีความเข้าใจในประเด็นสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓. กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๒ ฉบับ ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งปัจจุบันได้มีการยกร่างเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. วุฒิสภา โดยร่างพระราชบัญญัตินี้มีประเด็นข้อห่วงกังวล เช่น

- นิยามคำว่า “พยาน” ที่มีความหมายกว้างครอบคลุมไปถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน อาจจะทำให้การอำนวยความสะดวกในคดีอื่นได้รับผลกระทบจากการนำจำเลยมาเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยาน

- มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน เช่น การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล การเปลี่ยนเลขบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น

๒) ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ซึ่งปัจจุบันร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ โดยคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้มีการติดตามความคืบหน้าและพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวควบคู่ไปกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร

ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้เคยเสนอและบรรจุเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ซึ่งในช่วงการพิจารณาของ สนช. ยังมีประเด็นข้อถกเถียงหลายประการที่ฝ่ายความมั่นคงไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา แต่ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงวาระการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติออกไปเนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติหมดวาระลง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเรื่องสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นสาเหตุในการผลักดันและขับเคลื่อนให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีความคืบหน้าต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม เห็นว่าหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงจะได้มอบหมายให้ฝ่ายกฎหมายของหน่วยงานได้มีการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติควบคู่ไปกับการพิจารณาของรัฐสภา เช่น หากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวประกาศใช้เป็นกฎหมายจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคง โดยเฉพาะหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

นายอับลฮาติม มินซาร์ กรรมการธิการ

ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. จากการรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการกรรมวิธีซักถามของศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า (ศปก.ตร.สน.) และการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ถือว่าเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการกรรมวิธีซักถามดังกล่าวมีกลไกและขั้นตอนที่มีความชัดเจน และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมากในการสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในกระบวนการทำงานของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น เห็นว่าหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงที่เกี่ยวข้องควรมีการนำเสนอการดำเนินงานและกระบวนการกรรมวิธีซักถามต่อสื่อสาธารณะทุกช่องทางว่าการดำเนินงานเรื่องดังกล่าวหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงได้มีการพัฒนาโดยการให้ภาคประชาสังคม ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเพื่อให้ประชาชนคลายข้อสงสัยว่าการเข้าสู่กระบวนการซักถามไม่ได้มีการซ้อมทรมานหรือบังคับให้รับสารภาพ เนื่องจากปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์มีการบิดเบือนข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดการเข้าใจผิดต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

๒. ภายหลังจากที่ผู้ต้องสงสัยเข้าสู่กระบวนการกรรมวิธีซักถามและได้รับการปล่อยตัว หน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่ได้มีการกระบวนการติดตามเพื่อแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากที่ผ่านมาปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่ถูกปล่อยตัวจากการยุติกระบวนการซักถามแล้ว เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ ๒ - ๓ เดือน บุคคลดังกล่าวถูกเรียกตัวหรือเชิญให้มาเข้าสู่กระบวนการซักถาม

อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นประเด็นที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ออกมาพูดคุย วิพากษ์ และสื่อออกมาสู่สาธารณะว่า บุคคลดังกล่าวถูกเจ้าหน้าที่ทหารมารบกวนสิทธิความเป็นส่วนตัว

๓. ศูนย์พิทักษ์สันติได้มีการจัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินคดี จำนวนคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคง และเพื่อป้องกันมิให้กลุ่มผู้ไม่หวังดีต่อการดำเนินงานของรัฐบาลนำประเด็นดังกล่าวมาเป็นข้อต่อรองและคัดค้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่

นายชูเกียรติ มალიนิรัตน์ อนุกรรมการ ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. จากการรับฟังการชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศต่อกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน โดยคณะทำงานกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามระยะ (Universal Periodic Review Working Group :UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติรอบที่ ๓ ที่ผ่านมามีชาติสมาชิก UPR ให้ความสนใจในประเด็นสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดน้อยลงกว่า UPR รอบที่ ๑ และรอบที่ ๒ เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีข้อเสนอให้ประเทศไทยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพ การบังคับใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การปฏิบัติต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะประเด็นการซ้อมทรมาน ซึ่งถือว่าประเด็นดังกล่าวยังอยู่ในความสนใจของประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นเรื่องที่หน่วยงานฝ่ายความมั่นคงจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบและสร้างความชัดเจนและความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่และชาติสมาชิกได้รับทราบถึงข้อเท็จจริง และกระบวนการดำเนินงานที่อาจจะมีผลกระทบต่อหลักสิทธิมนุษยชนและความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่

๒. จากการติดตามการแถลงข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) พบว่า กสม. ได้ให้ความสนใจในประเด็นการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน ๒ ประเด็น ได้แก่ ๑) กรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารขอถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ณ ด้านตรวจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๒) กรณีเจ้าหน้าที่ทหารทำการตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติดในการเกณฑ์ทหาร ซึ่งทั้ง ๒ ประเด็น กสม. เห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่อย่างไร

๓. จากการรับฟังข้อมูลการดำเนินงานและกระบวนการกรณีวิชีชกถามของศูนย์พิทักษ์สันติ พบว่าประเทศไทยยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมายความมั่นคงเกี่ยวกับระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ซึ่งมีระยะเวลาในการควบคุมตัวไม่เกิน ๓๐ วัน ที่แตกต่างจากกฎหมายความมั่นคงของประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซียที่มีระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยไม่เกิน ๑ ปี ทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงมีระยะเวลาในการซักถาม และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของบุคคลดังกล่าวโดยการนำผู้นำศาสนาสายกลางเข้ามาพูดคุย

๔. ประเด็นข้อห่วงใยต่อการดำเนินงานของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การบังคับใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นประเด็นที่ NGOs และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากเห็นว่ากฎหมายพิเศษดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แม้ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันรัฐบาลได้มีการประกาศยกเลิกการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในพื้นที่ ๑๑ อำเภอของพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น เพื่อลดประเด็นปัญหาการบังคับใช้กฎหมายพิเศษดังกล่าว หน่วยงานฝ่ายความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งหามาตรการในการควบคุมสถานการณ์ด้านความมั่นคงภายในประเทศโดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการแผนการในการประกาศยกเลิกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามแผนการดำเนินงานของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่จะเสนอให้มีการยกเลิกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗

นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล กรรมการธิการ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า จากการติดตามการรายงานชี้แจง UPR รอบที่ ๓ และเวที Geneva Call ที่ผ่านมา ได้มีการหยิบยกประเด็นการเลือกปฏิบัติต่อเชื้อชาติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความเชื่อมโยงกับข้อห่วงใยของ กสม. ตามรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๓ ในประเด็นการเลือกปฏิบัติต่อประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการขอตรวจสอบพันธุกรรม หรือ DNA ของผู้ต้องสงสัยที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงไม่ได้แจ้งเหตุผลที่ชัดเจนในการขอตรวจว่าจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ด้านใด จัดเก็บที่ไหน ผู้ใดสามารถเข้าถึงได้ และมีกำหนดเวลาในการทำลายหรือไม่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวยังเป็นข้อเรียกร้องของญาติผู้ต้องสงสัยที่ยังไม่มีข้อยุติและการชี้แจงที่ชัดเจนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องดังกล่าว

นายภาณุ อุทัยรัตน์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและรองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คนที่สอง ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ปัจจุบันสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากภาครัฐและภาคประชาชนได้น้อมนำศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” มาใช้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการสร้าง ความเข้าใจระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒. หน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวอ้างที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงมีการกระทำหรือการละเลยการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ความมั่นคงทำร้ายร่างกายเพื่อเข้ารับสารภาพ

เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มีการนำเสนอต่อ สหประชาชาติ

๓. แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือข้อห่วงกังวลเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อตรวจสอบ เรื่องสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ผลการสอบสวนมีความน่าเชื่อถือและเกิดการ ยอมรับต่อประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเพื่อปกป้องสิทธิของประชาชนที่ได้รับผลกระทบและเป็น ตัวกลางในการประสานงานระหว่างภาครัฐกับประชาชน

๔. การประกาศยกเลิกการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในแต่ละอำเภอในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หน่วยงานฝ่ายความมั่นคง ควรสร้าง แรงจูงใจโดยการมอบรางวัลให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีประกาศยกเลิกการบังคับใช้พระราชกำหนด ดังกล่าว เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่ได้ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเห็นว่าการ ดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลต่อการพัฒนาทั้งด้านสังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่ให้ดีขึ้น

๕. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการสร้างแรงจูงใจและเร่งหา แนวทางการสร้างความเชื่อถือในประโยชน์และประสิทธิภาพของการได้รับการฉีดวัคซีนป้องกัน โควิด-๑๙ เช่น การสร้างวัคซีนปาฏิหาริย์ ตามที่ปรากฏเป็นข่าวว่ามีบุคคลที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว มีร่างกายที่แข็งแรงขึ้น เป็นต้น

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. ได้ผ่านการพิจารณาของสภา ผู้แทนราษฎรแล้ว และอยู่ระหว่างขั้น การพิจารณาของ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. ของวุฒิสภา โดยร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวมีสาระสำคัญที่เป็นข้อห่วงกังวลอยู่ ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การแก้ไขเพิ่มเติมคำจำกัดความของนิยามคำว่า “พยาน” ซึ่งตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ใช้บังคับในปัจจุบันได้กำหนดนิยามคำว่า “พยาน” หมายความว่า พยานบุคคลซึ่งจะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวน คดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการ ดำเนินคดีอาญา รวมทั้งผู้ชำนาญการพิเศษ แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน” แต่ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมนิยาม คำว่า “พยาน” โดยการตัดความว่า “แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน” ออก ซึ่งตีความได้ว่า จำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยานสามารถยื่นคำขอเพื่อเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยานได้ ดังนั้น จึงขอสอบถามว่า

- กอ.รมน. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

- ที่ผ่านมา กอ.รมน. เคยมีคดีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยานมาร้องขอเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยาน แต่ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยานได้เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- จากข้อเท็จจริงที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่ของรัฐนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาอื่นที่อยู่ระหว่างหลบหนีเข้ามาสู่กระบวนการคุ้มครองพยาน ในส่วนของ กอ.รมน. เคยมีผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาอื่นมายื่นขอเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยานหรือไม่ อย่างไร และการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาอื่นที่อยู่ระหว่างหลบหนีเข้ามาสู่กระบวนการคุ้มครองพยานมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

ประเด็นที่ ๒ การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน โดยการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยาน หรือการเปลี่ยนเลขบัตรประจำตัวประชาชน ดังนั้น จึงขอสอบถามว่า

- ที่ผ่านมา กอ.รมน. เคยมีการนำพยานที่ได้รับการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษมาเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และเลขบัตรประจำตัวประชาชนหรือไม่ อย่างไร และหากมีการดำเนินการดังกล่าว ลักษณะคดีที่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และเลขบัตรประจำตัวประชาชนจะมีลักษณะคดีรูปแบบใด และ กอ.รมน. เห็นว่าการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และเลขบัตรประจำตัวประชาชน มีข้อดีและข้อเสีย และผลกระทบต่อปัจจัยด้านอื่น ๆ อย่างไร

๒. สำหรับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. เห็นว่าจุดอ่อนของการถูกกล่าวหาว่ามีการซ้อมทรมาน คือ การถูกตีเถียนและร้องเรียนว่ากระบวนการกรรมวิธีการซักถามของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงทำการซ้อมทรมานผู้ต้องสงสัยเพื่อได้รับสารภาพ ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำให้กระบวนการกรรมวิธีการซักถามเกิดความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนโดย กอ.รมน. จะต้องออกระเบียบเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการซักถามให้มีความชัดเจน และทุกขั้นตอนจะต้องให้ญาติ ผู้ใกล้ชิด และประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบความโปร่งใสของกระบวนการกรรมวิธีการซักถามได้ตลอดเวลา และควรมีการกำหนดระดับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่และอำนาจในการซักถามและจะต้องเป็นบุคคลที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการซักถาม นอกจากนี้ บุคคลที่จะร่วมอยู่ในกระบวนการกรรมวิธีการซักถามนอกจากจะเป็นเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว จะต้องมีบุคคลที่สามที่ประชาชน และสังคมให้ความไว้วางใจและมีความน่าเชื่อถือเข้าร่วมสังเกตการณ์ผ่านกล้องวงจรปิด ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะเป็นพยานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ทำการซักถามได้ว่าไม่มีการซ้อมทรมานผู้ต้องสงสัย

พลโท กฤษณะ วโรภาช อนุกรรมการ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นที่มีการหยิบยกขึ้นมาถกเถียงเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. คือ ร่างมาตรา ๑๑ ที่กำหนดว่า “พฤติการณ์พิเศษใด ๆ ไม่ว่าจะป็นภาวะสงครามหรือภัยคุกคามที่จะเกิดสงคราม ความไม่มั่นคงทางการเมืองภายในประเทศ หรือสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะอื่นใดไม่อาจนำมาอ้างเพื่อให้การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย” ซึ่งร่างมาตรา ๑๑ อาจจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ฝ่ายความมั่นคงในกรณีที่เกิดภาวะสงครามหรือภัยคุกคามที่จะเกิดสงคราม ความไม่มั่นคงทางการเมืองภายในประเทศ หรือสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะอื่นใด

นายประสาร มฤคพิทักษ์ อนุกรรมาธิการ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การสร้างเสริมสังคมสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรจะมีการประสานความร่วมมือกับสื่อในพื้นที่ในการช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับทราบข้อเท็จจริง ประการสำคัญควรให้สื่อได้เข้ามามีส่วนร่วมการเป็นพยานให้กับศูนย์ซักถาม เพื่อความยุติธรรมเมื่อเกิดข้อกล่าวอ้างจากผู้ต้องสงสัยที่ถูกกักตัวหรือควบคุมตัวว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงกระทำการทรมานให้รับสารภาพ

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่ยังมีประเด็นข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “พยาน” ให้มีความหมายกว้าง โดยให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยานให้สามารถเข้ามาสู่กระบวนการคุ้มครองพยานได้ และมาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานที่มีการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเลขบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยกตัวอย่างเช่น จำเลยเป็นผู้จัดทำระเบิดและก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และในชั้นการพิจารณาของศาลจำเลยอ้างตนเองเป็นพยานและขอเข้าสู่มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานด้วยการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และเลขบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวทำให้ผู้ที่อาจจะเป็นคนกระทำความผิดจริงกลายเป็นผู้บริสุทธิ์และไม่มีตัวตนที่แท้จริง เนื่องจากถูกลบประวัติทางทะเบียนราษฎร และเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และเลขบัตรประจำตัวประชาชน

พลเรือตรี วรพล สิทธิจิตต์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและสิทธิมนุษยชน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ประเด็นปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในบางกรณีอาจมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนสถิติเรื่องร้องเรียน ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาต่อเนื่อง ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นปัญหาดังกล่าว เห็นว่าควรมีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง ที่ถูกต้องตรงกันก่อนที่แต่ละหน่วยงานจะนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ประชาชนเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

นอกจากนี้ ปัจจุบันกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า อยู่ระหว่างการจัดทำคู่มือว่าด้วยเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียนและจัดการเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน ตามระเบียบ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรว่าด้วยเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียนและจัดการเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน พ.ศ. ๒๕๖๓

๒. ประเด็นปัญหาการกล่าวอ้างว่ามีการซ้อมทรมานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง โดยปัจจุบันมีเรื่องร้องเรียนเข้าสู่คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ฝ่าฝืนและบังคับบัญชา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งหมด ๕๐ เรื่อง ดำเนินการพิจารณาเสร็จแล้ว ๑๓ เรื่อง และอยู่ ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๓๗ เรื่อง แม้จะเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่ทำให้ การดำเนินการเรื่องดังกล่าวมีความล่าช้า แต่เพื่อให้การดำเนินงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่อง ดังกล่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็วและคลายความสงสัย กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า จึงได้ปฏิบัติงานในเชิงรุกลงพื้นที่สอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ร้องเรียน พบว่าผู้ร้องเรียนบางคน ไม่ทราบเรื่อง และไม่ตั้งใจที่จะดำเนินการร้องเรียนต่อไป

๓. ประเด็นปัญหาเรื่องการเลือกปฏิบัติต่อเชื้อชาติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มี ประเด็นต่อเวที Geneva Call ซึ่งมีการกล่าวถึงการเลือกปฏิบัติเรื่องชาติพันธุ์ สตรีไทยมุสลิมเชื้อสาย มลายู และเชื้อสายมาเลเซีย โดย กอ.รมน. ได้มีการชี้แจงต่อเวที Geneva Call ในเชิงรัฐศาสตร์ว่า การดำเนินงานของ กอ.รมน. ไม่ได้มีการเลือกปฏิบัติซึ่งเป็นการชี้แจงตอบคำถามแบบภาคเสธ แต่ในทาง นิติศาสตร์จะมีมุมมองว่า ชาติพันธุ์สามารถแยกแยะทางกายภาพได้อย่างชัดเจนจากการแต่งกาย ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะแยกแยะได้ จึงไม่เกิดการเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ กอ.รมน. ยังได้มีการซักซ้อมและทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ว่า คำว่า “สตรีไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู” ที่เป็นเรื่องชาติพันธุ์หน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความ เคารพเรื่องชาติพันธุ์ที่เป็นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมของคนในพื้นที่อยู่เสมอโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

๔. ประเด็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านมา กอ.รมน. ได้มีการประสานงานกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เกี่ยวกับ ประเด็นดังกล่าว พบปัญหาว่ามาตรฐานในการคุ้มครองพยานของแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน เนื่องจากข้อเท็จจริงและลักษณะคดีมีความแตกต่างกัน ดังนั้น กระทรวงยุติธรรมจะต้องเป็นต้นแบบ ให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยจะต้องมีการหารือร่วมกัน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการคุ้มครองพยาน ให้มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อรองรับร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่จะมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไปในอนาคต

๕. กอ.รมน. มีการจัดทำสถิติผลการดำเนินคดีและจำนวนคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษา ถึงที่สุดให้ลงโทษหรือยกฟ้อง เพื่อนำมาเป็นบทเรียนในการพิจารณาศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการ ค้นหาพยานหลักฐาน การอุดช่องว่างของพยานหลักฐาน และการจัดเตรียมข้อมูลพยานหลักฐาน ให้รัดกุมมากยิ่งขึ้น จากประสบการณ์การดำเนินงานเรื่องดังกล่าว กอ.รมน. จะได้มีการจัดทำคู่มือ การบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยคดีความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการบูรณาการ กฎหมาย ๓ ฝ่าย ได้แก่ กฎหมายฝ่ายปกครอง กฎหมายทั่วไป และกฎหมายพิเศษ ซึ่งจะมีสัดส่วนและ

คุณสมบัติการใช้บังคับตามหน้าที่และอำนาจของแต่ละหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นศูนย์คุ้มครองพยาน ศูนย์บูรณาการด้านการร้องเรียน ศูนย์บูรณาการด้านพยาน ด้านนิติวิทยาศาสตร์ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อเป็นการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน

นายสมนึก พรหมเขียว รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นข้อห่วงใยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการเข้าถึงบริการภาครัฐ สำคัญสำคัญ ดังนี้

- ปัจจุบันจังหวัดปัตตานี มีประชากรทั้งหมดประมาณ ๗๒๐,๐๐๐ คน โดยมีประชากรที่ได้รับสิทธิกองทุนบำนาญชราภาพข้าราชการประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ คน และประชากรที่ได้รับสิทธิบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน ๑๙๓,๐๐๐ คน

- มีประชากรได้รับการเข้าถึงความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมในการดำเนินคดีอาญาได้โดยง่ายและทั่วถึง

- ปัจจุบันจำนวนสถิติของผู้ติดเชื้อโควิด-๑๙ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-๑๙ ต่อสัปดาห์ไม่ถึง ๒๐๐ คน อย่างไรก็ตาม แม้จำนวนตัวเลขผู้ติดเชื้อโควิด-๑๙ จะลดลง แต่ปริมาณจำนวนผู้ได้รับการฉีดวัคซีนในพื้นที่จังหวัดปัตตานียังไม่เป็นไปตามเป้าหมายเนื่องจากปัญหาเรื่องความเชื่อทางศาสนา การบิดเบือนข้อมูลทางการแพทย์ ซึ่งมีใช่ปัญหาการเข้าถึงการบริการภาครัฐ นอกจากนี้ จังหวัดปัตตานีได้ดำเนินการเชิงรุกลงพื้นที่ให้บริการแก่ประชาชนในแต่ละครัวเรือน โรงเรียน ชุมชนได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-๑๙ ทุกคนที่ประสงค์จะฉีดวัคซีน โดยปัจจุบันจังหวัดปัตตานีได้ฉีดวัคซีนให้แก่ประชาชนในพื้นที่แล้วประมาณร้อยละ ๕๔ และตั้งเป้าหมายว่าจะลงพื้นที่ฉีดวัคซีนให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ได้ร้อยละ ๗๐ ภายในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ โดยจะลงพื้นที่ให้บริการฉีดวัคซีนในชุมชน ตำบล ตลาคันตัง ด้านตรวจคัดกรองแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะเป็นการร่วมมือกับฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อให้มีการแนะนำและชักจูงให้เข้ามารับการฉีดวัคซีนให้ได้มากที่สุด

พันเอก ทวีพร คณะทอง ผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และเลขบัตรประจำตัวประชาชน ที่ผ่านมากอ.รมน. ได้เคยมีการเปลี่ยนชื่อพยานในกรณีศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ดังนั้น เห็นว่าการใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานเพื่อเปลี่ยนชื่อ ยังถือว่ามี ความจำเป็น เพื่อความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของพยาน เนื่องจากผู้ต้องหาที่มาขอคุ้มครองพยานส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้ต้องหาหลัก แต่จะเป็นผู้สนับสนุนหรืออยู่ร่วมในเหตุการณ์

พันเอก วรเดช เดชรักษา ผู้บังคับการกองกำลังทหารพรานจังหวัดชายแดนภาคใต้
ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. หลักของการคุ้มครองพยาน บุคคลหรือผู้ต้องหาที่จะเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยาน จะต้องไม่เป็นบุคคลหรือผู้ต้องหาหลักในการก่อเหตุอาชญากรรม สำหรับประเด็นการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุลในความเห็นส่วนตัวเห็นว่าสามารถดำเนินการได้ แต่ในส่วนการเปลี่ยนเลขบัตรประจำตัวประชาชนให้กับผู้ต้องหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นว่าอาจจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากผู้ต้องหาบางรายถูกออกหมายจับหลายฉบับ หากมีการเปลี่ยนเลขบัตรประจำตัวประชาชนจะทำให้เกิดปัญหากับหมายจับฉบับอื่นที่ยังคงเป็นเลขบัตรประจำตัวประชาชนเลขหมายเดิม

๒. สำหรับการนำผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาอื่นที่หลบหนีคดีอาญาเข้ามาสู่กระบวนการคุ้มครองพยาน กอ.รมน. ยังไม่เคยมีการดำเนินการเรื่องดังกล่าว ส่วนใหญ่จะเป็นการคุ้มครองพยานโดยการเชิญมาเป็นพยานก่อนหน้าที่จะมีการขยายผล และพยานดังกล่าวให้การเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี ซึ่งการนำพยานดังกล่าวมาเข้ากระบวนการคุ้มครองพยานจะมีการพิจารณาร่วมกับพนักงานสอบสวนว่าบุคคลดังกล่าวสามารถเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยานได้หรือไม่ เพื่อให้คดีดังกล่าวคลี่คลายได้โดยเร็ว

๓. ประเด็นข้อกล่าวอ้างและข้อร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงขอตรวจสอบสารพันธุกรรม หรือ DNA ผู้ต้องสงสัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยไม่ได้แจ้งเหตุผลที่ชัดเจนว่า นำ DNA ไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นว่าประเด็นการตรวจ DNA ถือว่ามีประโยชน์ทั้งสองฝ่ายในการใช้ตรวจพิสูจน์ตัวบุคคลและอัตลักษณ์ของบุคคล ซึ่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเป็นการร้องเรียนเพื่อคัดค้านการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

พลโท ธีรา แดหวา รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (๑)
ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ปัจจุบันหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินโดยการน้อมนำศาสตร์พระราชา “**เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา**” มาเป็นต้นแบบการดำเนินงาน

๒. การปรับเปลี่ยนบริบทการดำเนินงานของ กอ.รมน. ภาค ๔ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการใน ๔ ประการ ดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่รัฐต้องเป็นคนดี เป็นนักพัฒนา และนำเสนอความจริง โดยการเป็นนักพัฒนาจะต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มี (๑) ความรักสามัคคี (๒) อยู่รอดปลอดภัย (๓) มีการดำรงชีวิตที่อยู่ดีกินดี และ (๔) มีชีวิตที่อยู่เย็นเป็นสุข

๒) การผลักดันให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาครัฐ โดยการจัดเวทีสภาประชาธิปไตยตำบล ซึ่งเป็นการบริหารจัดการกันเองของแต่ละตำบล เพื่อเป็นเวทีที่เปิด

โอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างสันติสุขตามแนวทางสันติวิธีในการร่วมประชุมหารือ เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสวงหาทางออกร่วมกัน นำไปสู่การขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนา แก้ไขปัญหาของชุมชน และสร้างความเข้าใจให้เกิดการขับเคลื่อนประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ เพื่อนำพาสันติสุข ให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคได้อย่างยั่งยืน

๓) การขับเคลื่อนประชาธิปไตยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยการส่งเสริมและเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้มีการอยู่ร่วมกันด้วยพหุวัฒนธรรม

การเดินทางเข้าเยี่ยมชมศูนย์ชกถาม หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓
ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี

ภายหลังจากการประชุมหารือกับ กอ.รมน. ภาค ๔ ส่วนหน้า แล้ว พลโท ธีรา
เดทวา รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (๑) ได้นำคณะกรรมการ
และคณะอนุกรรมการไปเยี่ยมชมศูนย์ชกถาม หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ (จก.ทพ. ๔๓)

➤ วัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์ชกถาม

เพื่อเป็นสถานที่กักตัวบุคคลต้องสงสัยตามมาตรา ๑๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ
กฏอัยการศึก พุทธศักราช ๒๕๔๗ สำหรับการสร้างความเข้าใจให้เกิดทัศนคติที่ถูกต้อง และเลิกกระทำการ
หรือสนับสนุนการกระทำให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ และการสอบถามหาข้อเท็จจริง
กลุ่มบุคคลที่มีความคิดและทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลตามความจำเป็นของทางราชการทหาร
มีอำนาจควบคุมตัวไว้ได้ไม่เกิน ๗ วัน แต่หากการพูดคุยยังไม่ได้ข้อเท็จจริงที่ครบถ้วน ผู้มีอำนาจจะร้อง

รายงานการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา โดยคณะอนุกรรมการ
ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ณ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา ระหว่างวันที่ ๒ - ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

ขอต่อศาลในเขตพื้นที่ออกหมายพระราชกำหนดการบริหารราชการการฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อควบคุมตัว ครั้งละไม่เกิน ๗ วัน แต่รวมทุกครั้งแล้วไม่เกิน ๓๐ วันก็ได้

➤ **ขั้นตอนการรับตัวผู้ต้องสงสัย**

แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่

- ๑) ขั้นตอนการรับตัวเข้าสู่การควบคุมตัว
- ๒) ขั้นตอนการดำเนินกรรมวิธี
- ๓) ขั้นตอนการยุติการควบคุมตัว

➤ **สถิติผู้ต้องสงสัยที่ถูกควบคุมตัว ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ - ปัจจุบัน**

จำนวน ๓๑ คน

จังหวัด	จำนวน (คน)	ผลการซักถาม		สถานภาพ			
		ยอมรับ	ปฏิเสธ	ส่งดำเนินคดี	ส่งกลับภูมิลำเนา	ส่งต่อ ขกท. สน.จขต. ศูนย์พิทักษ์สันติ	อยู่ระหว่างการดำเนินกรรมวิธี
ปัตตานี	๒๙	๑๖	๑๑	๔	๑๔	๗	๒
ยะลา	๑	-	-	-	-	๑	-
นราธิวาส	-	-	-	-	-	-	-
สงขลา	๑	-	๑	-	-	-	๑
รวมทั้งสิ้น	๓๑	๑๖	๑๒	๔	๑๔	๘	๓

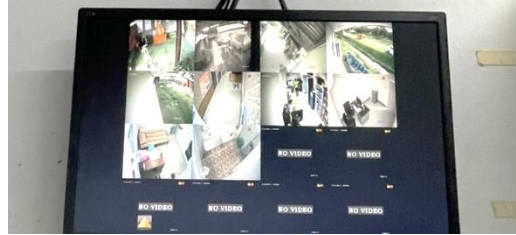
พันเอก ทวีพร คณะทอง ผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ปัจจุบันหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ มีพยานที่อยู่ในกระบวนการคุ้มครองพยาน จำนวน ๕ ราย ซึ่งโดยส่วนตัวเห็นว่า การคุ้มครองพยานในคดีความมั่นคงเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากลักษณะคดีด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่จะเป็นคดีอาชญากรรมที่มีความซับซ้อน มีประจักษ์

พยานน้อย และการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเป็นการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวหากมีผู้ต้องหาคนใดคนหนึ่งรับที่จะมาเป็นพยานในคดี จะทำให้คดีถึงที่สุดได้โดยเร็ว และที่ผ่านมามีคดีที่ได้รับประโยชน์จากการนำพยานเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยานในหลายคดีและศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษประหารชีวิตและจำคุกตลอดชีวิต เช่น คดีระเบิดห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี เป็นต้น

๒. ประเด็นการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องใช้วิธีการสันติวิธีเป็นหลัก เนื่องจากปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นปัญหาการถูกบิดเบือนเรื่องประวัติศาสตร์ หลักการทางศาสนา และความเชื่อทางศาสนา ซึ่งจะต้องให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศาสนา มาพูดคุย นอกจากนี้ ศูนย์ซักถามได้มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติและแนวความคิดของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่และอำนาจในการดูแลและซักถามผู้ต้องสงสัย โดยการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ซักถามสร้างความเข้าใจ และความเป็นมิตรด้วยการจัดตั้งชุดเสริมสร้างความเข้าใจ โดยให้บุคคลที่เป็นไทยมุสลิมเข้ามาเป็นเพื่อนคู่คิดพูดคุยและสร้างความเป็นมิตรให้กับผู้ต้องสงสัย ซึ่งใช้ระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจและรับทราบถึงข้อเท็จจริงประมาณ ๔ - ๕ วัน ผู้ต้องสงสัยจึงจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติและบอกความจริงที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านความมั่นคง

อย่างไรก็ตาม ขอยืนยันว่า ศูนย์ซักถามหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี มีการปฏิบัติต่อผู้ถูกกักตัวและควบคุมตัวตามหลักสิทธิมนุษยชน และไม่มีการซ้อมทรมานผู้ต้องสงสัยเพื่อให้การรับสารภาพแต่อย่างใด อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยนศูนย์ซักถามให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยการติดกล้องวงจรปิด ญาติและผู้ใกล้ชิดของผู้ต้องสงสัยสามารถเข้าเยี่ยมได้ มีการดูแลรักษาพยาบาล

ส่วนที่ ๒ เยี่ยมชมนิทรรศการและการประชุมหารือร่วมกับนักวิชาการ
ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคประชาชน ในประเด็นการเสริมสร้างสังคม
สันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน
และการลดความเหลื่อมล้ำ

วันหยุดสัปดาห์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๖.๓๐ - ๑๗.๐๐ นาฬิกา

คณะเดินทางได้เดินทางไปเยี่ยมชมนิทรรศการ STOP! TORTURE ณ หอศิลป์ Patani Artspace อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งหอศิลป์ Patani Artspace เป็นการแสดงความสามารถทางด้านศิลปะที่สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเคารพสิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพ โดยมีหลายภาคส่วนได้เข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งถือว่าเป็นสถานที่ที่แสดงถึงข้อเตือนใจต่อการเคารพสิทธิมนุษยชน และเปิดกว้างในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ

การประชุมหารือร่วมกับนักวิชาการ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคประชาชน ในประเด็นการเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน และการลดความเหลื่อมล้ำ ในการเข้าถึงบริการภาครัฐ ณ โรงแรม ซี.เอส.ปัตตานี จังหวัดปัตตานี

วันพฤหัสบดีที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้ประชุมหารือร่วมกับนักวิชาการ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคประชาชน ในประเด็นการเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน และการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ ณ โรงแรม ซี.เอส.ปัตตานี จังหวัดปัตตานี สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค ได้กล่าววัตถุประสงค์ในการเดินทางมาหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง จากผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนในพื้นที่ เกี่ยวกับการเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ การอำนวยความสะดวก และการคุ้มครองสิทธิของประชาชน ตลอดจนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงความต้องการของประชาชนและหน่วยงานในพื้นที่

นอกจากนี้ คณะกรรมการได้มีการติดตามความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อับชอกอับใจ พ.ศ. มาอย่างต่อเนื่องโดยมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานขับเคลื่อนกฎหมายดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้มีข้อเสนอแนะและข้อสังเกตต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปยังหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคณะกรรมการธิการจะได้มีการติดตามความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรมจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อไป

ดังนั้น ในการเดินทางมาศึกษาดูงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในวันนี้ คณะกรรมการธิการเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นการสานต่อความร่วมมือในการขับเคลื่อนและผลักดัน เรื่อง “การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน และการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ” ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ผู้แทนจากศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ในภูมิภาคมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ความเป็นมา

๑.๑ จัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี และมีการตั้งคณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิมนุษยชนทำหน้าที่ดำเนินการเรื่องดังกล่าว โดยศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเกิดขึ้นจากนโยบายการประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนได้โดยสะดวก เพื่อให้การรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้การประสานงานระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ นอกจากนี้ ยังมุ่งหวังให้ศูนย์ฯ ในภูมิภาค มีบทบาทหน้าที่ร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเบื้องต้นในพื้นที่ เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ส่งเสริมกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ และระดมพลังภาคีเครือข่ายสิทธิมนุษยชนในพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน

๑.๒ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ แต่งตั้ง
คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน จังหวัดชายแดนภาคใต้

- วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ลงนามบันทึก
ข้อตกลงความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับ
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิทยาเขตปัตตานี

๒. การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ ให้คำปรึกษาและรับฟังปัญหาผู้ร้องหรือผู้เสียหาย และส่งไปยังสำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตัวอย่างการให้คำปรึกษาเช่น

- รับฟังปัญหาและให้คำปรึกษาแก่บุคคลในครอบครัวผู้เสียหายหรือบุคคลทั่วไป
ที่มีข้อกังวลกรณีถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน การถูกคุกคามจากเจ้าหน้าที่ทหารหลายครั้งในพื้นที่จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ จนทำให้ไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข และเกิดความหวาดระแวงและรู้สึก
ไม่ปลอดภัย

- ตัวแทนครู และนักเรียนจากโรงเรียนในพื้นที่ ได้เข้ามาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับ
การจัดกิจกรรมโครงการด้านสิทธิมนุษยชน พร้อมขอรับการสนับสนุนสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ และ
แผ่นพับต่าง ๆ จากศูนย์ศึกษา ฯ เพื่อนำไปใช้การจัดมุมหนังสือความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ภายในโรงเรียน
และกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนใกล้เคียง

๒.๓ ประเด็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดน
ภาคใต้

๑) การทำร้ายร่างกายระหว่างตรวจค้น จับกุมและควบคุมตัว

๒) การกระทำทารุณเพื่อให้รับสารภาพ

๓) การบังคับให้ตรวจเก็บ DNA และดูหมิ่นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๔) การเย็บญาติในชั้นควบคุม และการคุกคามจากเจ้าหน้าที่รัฐ

๒.๔ สถิติการรับเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน การให้คำปรึกษา และกรณีอื่น ๆ

ปี	รับเรื่องร้องเรียน	การให้คำปรึกษา	กรณีอื่น ๆ	รวม
๒๕๖๓	๒๐	๓๖	๙	๖๕
๒๕๖๔	๑๑	๓๓	๘	๕๒

๒.๕ มีการลงพื้นที่ให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนผ่านกิจกรรมนันทนาการและ
ประชาสัมพันธ์แนะนำภารกิจของศูนย์ศึกษาฯ และร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นทีมงานคุ้มครอง เพื่อติดต่อประสาน นำทาง และเป็นล่ามแปลภาษา
เนื่องจากผู้ร้องและผู้เสียหายบางรายในพื้นที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้

๒.๖ มีการจัดกิจกรรมโครงการร่วมกับองค์กรอื่น เช่น โครงการอบรมสันติสนทนาวิชาการ หัวข้อ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเสริมสร้างสังคมสันติสุข : ภายใต้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยพุทธสันติ หลักสูตรสาขาวิชาสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ฌ ราชวิทยาลัย ร่วมกับศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน โครงการ : Compassionate Listening in Deep South of Thailand เสียงที่ยังไม่ได้ยิน ฟัง.เข้าใจ.เยียวยา สนับสนุนโดย: สถานทูตแคนาดา ด้วยระบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting ซึ่งจัดโดยกลุ่มด้วยใจ เป็นต้น

๒.๗ การปฏิบัติงานอื่น ๆ ของศูนย์ศึกษาฯ เช่น จัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ผ่าน www.canva.com และดำเนินการเผยแพร่ใน แพนเพจ เฟสบุ๊กของศูนย์ศึกษาฯ ติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พร้อมจัดทำรายงานสถิติ และเก็บข้อมูลที่กระทบต่อสิทธิของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ติดตามคดีของผู้ร้อง/ผู้เสียหาย พร้อมนัดหมาย สนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่คุ้มครองฯ เพื่อจัดทำบันทึกการตรวจสอบข้อเท็จจริง และบันทึกการให้ถ้อยคำ พร้อมเป็นล่ามแปลภาษา เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพื้นที่ เป็นต้น

๒.๘ การจัดกิจกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัย ฌ ที่ตั้งของศูนย์ศึกษาฯ เช่น โครงการสัมมนานโยบายสาธารณะ หัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- อารรพโควิด ตอน “ฝ่ามหันตภัยนโยบาย”
- วีรสตรี ตอน “พลังผู้หญิง พลังสันติภาพ
- ดิกดำบรรพทึในวงการศึกษาไทย
- โควิด Y ร้าย และด้านการค้าชายแดน

๒.๙ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาฯ ดังนี้

๑) การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ศูนย์ศึกษาฯและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ในภูมิภาค ฌ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ยังไม่ครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ ทำให้ศูนย์ศึกษาฯ ยังไม่เป็นที่รู้จักมากพอ

๒) การตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นไปด้วยความล่าช้า เช่น หากผู้เสียหายเกิดถูกทำร้ายร่างกายและซ้อมทรมานจริง กว่าเจ้าหน้าที่จะลงมาพบ และพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ ร่องรอยบาดแผล อาจไม่มีเหลือให้พบเห็น

๓) ภาพลักษณ์ขององค์กรยังไม่เป็นยอมรับ และน่าเชื่อถือ

๔) การปฏิบัติงานในพื้นที่มีข้อจำกัดหลายเรื่อง เช่น ระเบียบและข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมของบุคลากร การเดินทาง และการเบิก จ่ายงบประมาณ เป็นต้น

๕) การเบิก จ่ายวัสดุอุปกรณ์เป็นไปด้วยความล่าช้า เนื่องจากศูนย์ศึกษาฯ ไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องรอส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการ ส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน

๒.๑๐ การวิเคราะห์องค์การในการดำเนินงาน

	ปัจจัยที่เอื้อประโยชน์	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ
ปัจจัยภายนอก	<p>S: จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none">- อยู่ภายใต้องค์กรระดับชาติ- ที่ตั้งของศูนย์ศึกษาฯ- เป็นที่พึ่งของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	<p>W : จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none">- บุคลากรจำกัด (๑ คน)- ลักษณะการจ้างงาน และความมั่นคงของบุคลากร- การเบิกจ่ายอุปกรณ์ และงบประมาณมีจำกัด
ปัจจัยภายใน	<p>O: โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none">- ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ณ ที่ตั้งของศูนย์ศึกษาฯ เป็นอย่างดี- แหล่งข้อมูลจากภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม	<p>T: อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none">- ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจต่อองค์กร- ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อจำกัดในการทำงาน- ช่องทางการสื่อสาร และการเข้าถึงมีข้อจำกัด

ผู้แทนจากภาควิชาการ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการดำเนินงานในเชิงรุกโดยให้ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นสื่อกลางและเป็นที่พึ่งของประชาชนที่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงกระทำทารุณหรือเลือกปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันจะต้องไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับฝ่ายความมั่นคง

ผู้แทนภาคสื่อมวลชน ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ปัญหาการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบข้อเท็จจริงว่ามีประชาชนหรือผู้ต้องสงสัยที่เรียกตัวให้ไปซักถามถูกเจ้าหน้าที่รัฐทำร้ายร่างกายและซ้อมทรมานเพื่อให้รับสารภาพ แต่สื่อในพื้นที่ไม่กล้านำเสนอข่าวดังกล่าว เนื่องจากที่ผ่านมามีนักข่าวท้องถิ่นที่นำเสนอข่าวดังกล่าวถูก กอ.รมน. ฟ้องดำเนินคดี ทำให้การนำเสนอข่าวของสื่อในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการซ้อมทรมานมีข้อจำกัด และทำให้สื่อในพื้นที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างอิสระ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อ และไม่เคารพหลักสิทธิมนุษยชน

๒. จากการที่รัฐบาลโดยกระทรวงยุติธรรมได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อุทธรณ์สูญหาย พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ทำให้สื่อต่างประเทศให้ความสนใจเป็นอย่างมาก และมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงต้องเตรียมความพร้อมในการศึกษารายละเอียดของร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงได้รับทราบแล้วว่ารัฐบาลกำลังมีความพยายามที่จะผลักดันร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๓. ปัจจุบันรูปแบบการรายงานข่าวหรือการนำเสนอข่าวต่อสาธารณะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่ผ่านมา เนื่องจากประชาชนในพื้นที่จะเป็นผู้เผยแพร่ข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยตนเอง แม้หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีการปิดกั้นข้อเท็จจริงหรือมีการนำเสนอข่าวเพียงด้านเดียวก็ตาม

๔. แม้ปัจจุบันโครงสร้างของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงจะได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและมีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงเพิ่มมากขึ้นก็ตาม แต่ในมิติด้านกฎหมายหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงยังคงมีการใช้อำนาจโดยการนำกฎหมายพิเศษมาบังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเห็นว่าการใช้บังคับกฎหมายพิเศษดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิและละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น เห็นควรมีการยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นการยกระดับเรื่องสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยต่อสายตาระหว่างประเทศ และเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้สึกที่ดีและเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๕. ข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการปิดล้อมพื้นที่ต้องสงสัยของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้ประชาชน เด็ก คนชรา สตรี ผู้ป่วยที่อยู่ในพื้นที่ที่ถูกปิดล้อมและพื้นที่ใกล้เคียง เกิดภาวะเครียด และหวาดกลัวว่าจะเกิดอันตราย ดังนั้น หน่วยงานฝ่ายความมั่นคงและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรมีการคำนึงถึงความปลอดภัย ความรู้สึกและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับกลุ่มบุคคลดังกล่าว และหากกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้รับผลกระทบหน่วยงานภาครัฐจะต้องให้การเยียวยาโดยเร็วและเร่งสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มบุคคลดังกล่าว

นอกจากนี้ ปัญหาการตั้งด่านตรวจใกล้เคียงโรงเรียนและสถานศึกษาทำให้เด็กและประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับด่านตรวจ ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบ เช่น ลูกกระเบิด กระสุนปืน สะเก็ดระเบิดที่กระเด็นเข้าไปในโรงเรียน สถานศึกษาและบ้านใกล้เคียง เป็นต้น ดังนั้น ควรมีการย้ายด่านตรวจโดยการเว้นระยะห่างจากโรงเรียน สถานศึกษา และบ้านของประชาชน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กและประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

๖. ปัญหาการเข้าถึงสิทธิของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการเข้าถึงสิทธิของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย โดยเฉพาะการเข้าถึงสิทธิของสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิหรือถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากปัญหาช่องว่างการใช้บังคับกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๕๘๙ หรือเรียกว่า “กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก” เป็นต้น ดังนั้น รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ปัญหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชนและสตรี

๗. ประเด็นปัญหานักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกคุกคามจากเจ้าหน้าที่รัฐ เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางและมาตรการในการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสามารถทำงานด้านการคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้อย่างอิสระและไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

๘. ประเด็นปัญหาการเหยียดเชื้อชาติ และความขัดแย้งด้านศาสนาของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการสร้าง ความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับประเด็นการเหยียดเชื้อชาติ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้งในพื้นที่และเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

**ผู้แทนจากศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรี
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้** ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศป.ดส.) จัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสาน และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาสังคมด้านเด็กและสตรี กับภาคราชการ รวมถึงองค์กรทุกภาคส่วน ในการขจัดปัญหาของเด็กและสตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ การเข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม และการเยียวยา สุขภาวะของเด็กและสตรี การยอมรับและความเท่าเทียมทางเพศ อันจะนำไปสู่ความขัดแย้งและการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒. การดำเนินการกิจของ ศป.ดส. เป็นการขับเคลื่อนภายใต้กรอบของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) และมาตรการและแนวทางปฏิบัติด้านสตรีกับการส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคง โดย ศป.ดส. ได้นำมาตรการและแนวทางปฏิบัติดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและเป็นเครื่องมือส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีและภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงการสร้างสันติสุขและสันติภาพในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓. ประเด็นข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศป.ดส. มีดังนี้

๑) รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำโครงการสนับสนุนเงินอุดหนุนเด็กเล็กแบบถ้วนหน้า เนื่องจากปัจจุบันการพิจารณาให้เงินอุดหนุนเด็กเล็กยังเป็นการใช้หลักเกณฑ์ความยากจนของครอบครัวและมีฐานรายได้ของครอบครัวหลัก เพื่อป้องกันปัญหาเด็กตกหล่นไม่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนดังกล่าว และเพื่อช่วยแบ่งเบาและลดปัญหาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของครอบครัวที่มีรายได้น้อย

๒) หน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรยกเลิกการตรวจสารพันธุกรรม หรือ DNA กับเด็ก ซึ่งเห็นว่าการตรวจ DNA เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อเด็ก และอาจจะทำให้ภาพลักษณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยต่อสายตาในเวทีระหว่างประเทศลดน้อยลง

๓) ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประมาณ ๗,๐๐๐ คน แบ่งเป็นเด็กกำพร้าจากฝ่ายผู้ก่อเหตุความไม่สงบประมาณ ๑,๐๐๐ คน แม้จะเป็นบุตรของผู้ก่อเหตุความไม่สงบ ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการผลักดันและขับเคลื่อนให้เด็กกลุ่มดังกล่าวได้รับสิทธิการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป เนื่องจากเด็กไม่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำความผิดของบิดาหรือมารดา

ผู้แทนนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ประเด็นด้านการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ของไทยที่ในอดีตมีชุดการเรียนการสอนที่เป็นแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีเนื้อหาเหมือนกันทั่วประเทศ แตกต่างจากปัจจุบันที่มีการจัดชุดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีการผสมผสานแนวคิดและวิพากษ์ประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย ซึ่งชุดข้อมูลการเรียนการสอนดังกล่าวทำให้เด็กนักเรียนเริ่มมีการเรียนรู้และแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่อสาธารณะ ดังนั้น ในฐานะตัวแทนของเยาวชนและนักศึกษาจึงออกมาแสดงความคิดเห็นต่อเวทีนี้ เพื่อให้ผู้ใหญ่และสังคมได้มีความเข้าใจจุดยืนของเยาวชนและร่วมกันหาจุดร่วมระหว่างเยาวชนกับผู้ใหญ่

๒. หากร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย เชื่อว่าจะทำให้ปัญหาการซ้อมทรมานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดน้อยลงและไม่เกิดขึ้นอีก

๓. ประเด็นทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการปรับเปลี่ยนแนวความคิดและทัศนคติ โดยการมองทุกศาสนาให้มีความเท่าเทียมกัน ไม่เหยียดเชื้อชาติ และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล เช่น การเลือกปฏิบัติในการเลือกตรวจประชาชนในพื้นที่ การขอตรวจบัตรประจำตัวประชาชน และเก็บข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่แจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ เป็นต้น

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างกระบวนการสันติวิธีโดยการจัดพื้นที่ในการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นฝ่ายที่มีความเห็นต่างหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้เป็นเวทีในการสร้างความเข้าใจและสร้างความสันติสุขให้แก่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้แทนจากชมรมพุทธรักษาจังหวัดชายแดนใต้ และเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติภาพ ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในมุมมองความคิดเห็นของผู้นับถือศาสนาพุทธในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังคงให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่ เนื่องจากเห็นว่าการใช้กฎหมายพิเศษจะทำให้เกิดการป้องกันอาชญากรรม และสามารถปราบปรามการกระทำความผิดของผู้ก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ชัดเจนและรวดเร็วขึ้นกว่ากฎหมายทั่วไป ที่มีขั้นตอนและกระบวนการพิจารณาหลายขั้นตอนซึ่งอาจจะเป็นการเนิ่นช้าในการปกป้องและคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม เช่น การลดหรือยกเลิกโรงครัวไทยพุทธในโรงพยาบาลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บางโรงพยาบาล เป็นต้น

๓. ปัญหาด้านการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น

- การควมรวมโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่ถึง ๑๒๐ คน ซึ่งบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนไทยพุทธ จะทำให้บ้านและวัดที่มีความเชื่อมโยงกันขาดหายไป

- การที่รัฐอนุญาตให้มัสยิด องค์การบริหารส่วนตำบล และภาคเอกชน สามารถเปิดโรงเรียนปฐมวัยได้ ซึ่งเป็นการแยกเด็กไทยพุทธและไทยมุสลิมออกจากกันโดยสิ้นเชิง

- การกำหนดจำนวนสัดส่วนของเด็กนักเรียนไทยพุทธ หรือศาสนิกของทุกศาสนาในการได้รับทุนการศึกษาให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม

- การกำหนดให้วิชาอิสลามศึกษาเป็นวิชาบังคับในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังนั้น รัฐบาลควรเร่งแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีความละเอียดอ่อนทางด้านศาสนาและเชื้อชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กไทยพุทธและมุสลิมได้เรียนร่วมกันและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตั้งแต่ปฐมวัย และสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาตลอดจนเพื่อป้องกันการสร้างข้อมูลที่บิดเบือนข้อเท็จจริงซึ่งอาจจะทำให้เด็กไทยพุทธและมุสลิมมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้

๔. ปัญหาการช่วยเหลือแรงงานไทยพุทธในพื้นที่สุโงโก-ลก ให้มีความเท่าเทียมกับทุกศาสนา โดยการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และการจ่ายเงินเยียวยาให้แก่แรงงานดังกล่าว เช่น การสอนเทคนิคการขายของออนไลน์ การสอนนวดแผนโบราณ เป็นต้น

๕. ประเด็นการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบและเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลควรมีการเยียวยาญาติของผู้ที่เสียชีวิตมากกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๖. ประเด็นหลักเกณฑ์การยุติการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับการเยียวยาจากรัฐมาแล้ว ๑๐ ปี เป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบเนื่องจากบางรายได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพ คนในครอบครัวเสียชีวิต ไม่มีรายได้เนื่องจากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ดังนั้น หากรัฐจะยกเลิกการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรพิจารณายกเลิกเป็นรายกรณีไป ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม และเพื่อให้เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชน

นายภาณุ อุทัยรัตน์ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ และรองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง ได้กล่าวต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ประเด็นเรื่องทุนการศึกษาสำหรับเด็กไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้สิ้นสุดลงเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยทุนการศึกษาล่าสุดที่สิ้นสุดไปคือ ทุนการศึกษาของไปรษณีย์ไทย

๒. ปัจจุบันเด็กนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสิทธิพิเศษทางการศึกษามากกว่าเด็กนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ เนื่องจากปัญหาการก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่ และทำให้เด็กในพื้นที่มีโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่าพื้นที่อื่น ๆ และนอกจากสิทธิพิเศษทางการศึกษาแล้ว รัฐยังจัดสิทธิพิเศษให้แก่เด็กที่สำเร็จการศึกษาได้มีโอกาสรับราชการด้วย

๓. ประเด็นแรงงานไทยที่กลับมาจากมาเลเซีย รัฐบาลได้มีนโยบายในการดูแลประชาชนด้านรายได้อย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาคกันในทุกศาสนา โดยรัฐจ่ายให้คนละ ๕,๐๐๐ บาท

๔. ประเด็นการเยียวยา “ทันที เท่าเทียม ทัวถึง” ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเท่าเทียมกันในทุกกรณี เช่น กรณีเสียชีวิต และมีบุตร ครอบครัวจะได้รับเงินเยียวยา ๕๐๐,๐๐๐ บาท และบุตรจะได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรี และสำหรับเด็กที่เรียนชั้นประถมศึกษาจะได้รับเงินเยียวยารายเดือน ๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท ชั้นอนุปริญาเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท และชั้นปริญญาตรีเดือนละ ๒,๕๐๐ บาท

๕. ประเด็นการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามหลักเกณฑ์จะมีการแบ่งเงินเยียวยาออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนแรกผู้ที่ได้รับผลกระทบจะได้รับเต็มจำนวนตามความร้ายแรง และส่วนที่สองผู้ที่ได้รับผลกระทบจะได้รับเป็นรายเดือน ซึ่งในส่วนที่สอง จะมีการกำหนดระยะเวลาในการเยียวยาเป็นราย ๆ ละไม่เกิน ๑๐ ปี เนื่องจากวงเงินเยียวยาในส่วนที่สองจะจำกัดจำนวน ๒๐,๐๐๐ ราย ซึ่งต้องมีการหมุนเวียนวงเงินเยียवादังกล่าวไปเยียวยาให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้รายอื่น ๆ ต่อไป

นายสุวัฒน์ ตันยวรรณะ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ และประธานคณะอนุกรรมาธิการ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน การเคารพและคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน เป็นปัญหาระหว่างรัฐในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครอง และประชาชนในฐานะผู้ถูกปกครอง ซึ่งทั้งสองฝ่ายอาจจะเกิดการกระทบกระทั่งกันจนเป็นเหตุให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือบางเหตุการณ์อาจจะไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น เห็นว่าการสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐกับ

ประชาชน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันอยู่เป็นประจำ

นอกจากนี้ จากการร่วมหารือกับฝ่ายความมั่นคง ได้รับทราบว่าฝ่ายความมั่นคงมีความเข้าใจ และตระหนักถึงสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยฝ่ายความมั่นคงให้ข้อมูลว่าเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นการเกิดขึ้นภายในพื้นที่เขตศูนย์ชกถามและเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชน ฝ่ายความมั่นคงจึงได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการปฏิบัติ และปรับเปลี่ยนแนวความคิดของเจ้าหน้าที่ของศูนย์ชกถามให้มีความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชน ประการสำคัญ กอ.รมน. ภาค ๔ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีสำนักกฎหมายและสิทธิมนุษยชน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ของ กอ.รมน. ภาค ๔ ส่วนหน้า ซึ่งแสดงให้เห็น

เห็นว่า กอ.รมน. ภาค ๔ ส่วนหน้ามีความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น การขับเคลื่อนและผลักดันการทำงานร่วมกันระหว่างศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในฐานะผู้แทนในระดับพื้นที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเป็นการลดเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๓

การประชุมหารือร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดยะลา

วันศุกร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ เดินทางเข้าเยี่ยมเยียนศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อหารือในประเด็นการเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชน มาตรการแก้ไขเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการ ศอ.บต. ได้กล่าวต้อนรับคณะเดินทางความว่า “คณะผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของ ศอ.บต. และหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดยะลา รู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ เดินทางเข้าเยี่ยมเยียน ศอ.บต. ในครั้งนี้ และรับทราบข้อมูลการดำเนินงานของ ศอ.บต. ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้ง

ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดย ศอ.บต. จะนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวไปขับเคลื่อนและพัฒนาการทำงาน เพื่อให้เกิดสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อไป”

ต่อมา นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเดินทางเยี่ยมเยียน ศอ.บต. ความว่า “สำหรับการเดินทางเยี่ยมเยียน ศอ.บต. และจังหวัดยะลาในครั้งนี้ คณะกรรมการมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือแนวทางและประสานความร่วมมือ เรื่อง “การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชนและการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ” โดยคณะกรรมการได้พิจารณาและติดตามสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับวุฒิสภาได้มอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณารายงานประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยทั้งปี ๒๕๖๒ และปี ๒๕๖๓ ที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ซึ่งได้มีการประเมิน

สถานการณ์เรื่องสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และรายงานฉบับดังกล่าวมีข้อห่วงกังวล ต่อสถานการณ์ที่อาจกระทบต่อสิทธิของประชาชนในพื้นที่และควรติดตามเฝ้าระวัง เนื่องจากยังมีการ กระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิของประชาชนในพื้นที่เกิดขึ้นอยู่ และในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการจะเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อหารือแนวทางและ ประสานการทำงานร่วมกันในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของประชาชน

จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา และมีสถิติตัวเลขผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นจำนวนมาก คณะกรรมการมีความห่วงใย ต่อพี่น้องประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก และได้ติดตามสถานการณ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด และ ได้รับทราบข้อมูลว่าในพื้นที่ยังขาดแคลนอุปกรณ์ทางการแพทย์ และเวชภัณฑ์จำนวนมาก คณะกรรมการจึงได้ร่วมกับเครือข่ายภาคเอกชนและภาคประชาสังคม จึงได้จัดกิจกรรม “วุฒิสภา ร่วมใจ ลูกรักโควิด ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้” ส่งมอบอุปกรณ์การแพทย์และเวชภัณฑ์ให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ประชาชน บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

ดังนั้น จึงเห็นว่า เรื่องสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานควรต้องร่วมกันหาแนวทางในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้เข้าถึงสิทธิต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในการดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย และในการเดินทางมาเยี่ยม เยียน คอ.บต.ในวันนี้ คณะกรรมการเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นการสานต่อความร่วมมือกับ หน่วยงานในพื้นที่จังหวัดยะลาให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น และสามารถประสานความร่วมมือกัน ในการขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป”

ลำดับต่อมา พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการ ศอ.บต. ได้นำเสนอข้อมูล การดำเนินการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชนสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มเกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งนับระยะเวลาจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา ๑๗ ปี และส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่จำนวนมาก รวมทั้งเกิดทัศนคติต่อรัฐและความหวาดระแวงของ ประชาชนในเรื่องการลิดรอนสิทธิมนุษยชน การบังคับใช้กฎหมาย การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเกิดการข่มขู่ คุกคามจากผู้ก่อเหตุรุนแรง ซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ในภาพรวม ดีขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับสถิติตัวเลขความสูญเสียจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๔ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔) มีรายละเอียดดังนี้

- ผู้เสียชีวิต	จำนวน	๕,๗๙๑	ราย
- ผู้บาดเจ็บ	จำนวน	๑๒,๑๙๘	ราย
- ผู้พิการ	จำนวน	๘๗๑	ราย
- เสียทรัพย์สิน/บ้านเรือน/ยานพาหนะ	จำนวน	๕,๒๕๓	ราย

๒. การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ตามหลักความเชื่อ หลักศาสนาและ วัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ได้มีความพยายามดำเนินงานแก้ไขปัญหาในการลดช่องว่างเพื่อคลี่คลาย สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และวางรากฐานให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้ในอนาคตต่อไป ดังนี้

๒.๑ สนับสนุนให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่นับถือศาสนาอิสลาม สามารถไปทำพิธีฮัจย์และพิธีอุมเราะห์ ณ นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

๒.๒ กิจกรรมเปิดโลกทัศน์แก่นำเครือข่ายพุทธศาสนิกชน โดยนำคณะพระสังฆาธิการ และผู้นำเครือข่ายพุทธศาสนิกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ เดินทางกราบนมัสการและเรียนรู้ศาสนา ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง

๒.๓ กิจกรรมไทยพุทธคืนถิ่น สืบเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบนั้นทำให้คนไทยพุทธ ลดลง หลายคนต้องจากบ้านเกิดไปอยู่นอกพื้นที่ อีกทั้ง ศอ.บต.ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการยกร่าง แผนการแก้ปัญหาชุมชนไทยพุทธอย่างยั่งยืน

๒.๔ ส่งเสริมให้สถานที่ราชการต่าง ๆ มีร้านอาหาร ครั้วฮาลาลและครั้วพุทธ เพื่อรองรับประชาชนทุกศาสนาใช้บริการ

๒.๕ ขยายผลการพัฒนาผู้สูงวัยและผู้ไร้ที่อยู่อาศัยโดยอาศัยสถาบันปอเนาะ เนื่องจาก ผู้สูงวัยที่นับถือศาสนาอิสลามจะไม่ไปอยู่ที่บ้านพักคนชราแต่จะไปอยู่ที่ปอเนาะเพื่อจะใช้ชีวิตบั้นปลาย ที่ใกล้ชิดกับศาสนา

๓. จัดตั้งศูนย์กลาง ศูนย์ประสานงานในการดูแลช่วยเหลือเป็นการเฉพาะ การจัดตั้งศูนย์ ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศป.ดส.) เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการให้ทุกภาคส่วน ได้ร่วมขับเคลื่อนและเติมเต็มการพัฒนา โดยมีองค์ประกอบหลักคือภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ด้านเด็กและสตรี นักวิชาการ ภาครัฐ ศอ.บต. และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกันทำงาน ซึ่งในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เปิดที่ทำการศูนย์ดังกล่าว

โดยได้มีการจัดทำคู่มือการคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี ที่รวบรวมแนวทางการปฏิบัติ ภายใต้หลักสากล จำนวน ๕,๐๑๕ เล่ม เพื่อแจกจ่ายไปยังหน่วยงานที่ต้องทำงานเกี่ยวกับเด็กและสตรี จัดทำรายงานสถานการณ์ด้านเด็ก เยาวชนและผู้หญิงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเผยแพร่เพื่อให้เห็น ถึงการทำงานด้านการคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือสวัสดิการของรัฐ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงแสดงความห่วงใยในกรณีที่ประชาชนไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน และประชาชนที่ต้องไปทำงาน ในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีประชาชนจำนวนมากที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน และเป็นผู้ไร้สัญชาติ และ ส่งผลต่อการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ

ดังนั้น ศอ.บต. กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงการต่างประเทศ ได้ร่วมกันจัดโครงการทำให้เกิดความเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ด้วยการ แก้ไขปัญหาบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรหรือไร้สัญชาติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการ ตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) สำหรับการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ดังนี้

- บุคคลไร้สัญชาติหรือไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร จำนวน ๑,๕๓๔ คน
- ดำเนินการเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎร จำนวน ๗๙๓ คน
- อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๗๔๑ คน

นอกจากนี้ ได้มีการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม ณ เมืองโกตาบารู ประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๓ ดังนี้

- บุคคลไร้สัญชาติหรือไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร จำนวน ๒๕๖ คน
- ดำเนินการเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎร จำนวน ๑๔๑ คน
- อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๑๑๕ คน

โดยการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) ให้แก่บุคคลไร้สัญชาติหรือไม่มีสถานะ ทางทะเบียนราษฎร ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องทุกปีงบประมาณ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้าน งบประมาณจึงทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ให้ประชาชนที่ยื่นขอรับการตรวจพิสูจน์ต้องล่าช้า ออกไป จึงขอฝากประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวไปยัง รัฐสภาพิจารณาให้ความสำคัญด้วย

๕. ลดอุปสรรคด้านภาษาในการเข้าถึงภาครัฐ

การอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมในขั้นต้นภายใต้แนวคิด “คลายทุกข์ที่ต้นทาง” ด้วยการ จัดเจ้าหน้าที่จาก ศอ.บต. ในตำแหน่ง “นักส่งเสริมความเป็นธรรม” ไปประจำหน่วยงานราชการที่สำคัญ ได้แก่ สำนักอัยการ ๕ แห่ง เรือรบ ๖ แห่ง ศูนย์ดำรงธรรม ๔๑ แห่ง สำนักคณะกรรมการอิสลาม ประจำจังหวัดในพื้นที่ ๕ แห่ง สายด่วน ๑๘๘๐ ศอ.บต. และบัณฑิตอาสา จำนวน ๒,๒๔๙ หมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ “ลดช่องว่าง เป็นสื่อกลาง” ให้ประชาชนที่อาจไม่ได้รับความยุติธรรมเนื่องจากปัญหา ทางภาษา วัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่างได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และเท่าเทียม

โดยการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว พบปัญหาอุปสรรคในเรื่องงบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่ไปประจำหน่วยงานราชการแต่ละแห่ง จึงขอฝากประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวไปยังรัฐสภาพิจารณาให้ความสำคัญด้วย

๖. ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านลดความขัดแย้ง ปรับตัวให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

๖.๑ ศอ.บต. ได้ดำเนินการจัดพิมพ์แบบบันทึกการไกล่เกลี่ย ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูอักษรยาวี แจกจ่ายไปยังผู้นำชุมชนไปใช้พลางก่อน และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จะดำเนินการจัดอบรมตามหลักสูตรดังกล่าว จำนวน ๔ รุ่น

๖.๒ กิจกรรมน้ำชาเสวนา โดยใช้มัสยิดและวัดเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาชุมชน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวิถีในการเข้าสังคมด้วยการนั่งพูดคุยที่ร้านน้ำชาประจำหมู่บ้าน ซึ่งจะเป็นการพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่การพูดคุยดังกล่าวไม่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสังคมอย่างยั่งยืนจึงควรริเริ่มจากจุดเริ่มต้นด้วยการจัดน้ำชาเสวนา โดยใช้มัสยิดและวัดเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาชุมชนประจำเดือน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยชุมชน เช่น มีธรรมนุญชุมชน การดูแลกลุ่มเปราะบางในชุมชน การดูแลเด็กกำพร้า การมีธนาคารชุมชน การป้องกันอาชญากรรมในชุมชน เป็นต้น

๗. การให้ความช่วยเหลือเยียวยา เพื่อให้หลักประกันด้านสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

โดยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาจะมีการให้ความช่วยเหลือทั้งระยะวิกฤติ ระยะต่อเนืองสู่ความยั่งยืน การเยียวยาจิตใจ การเยียวยาผู้ถูกควบคุมตัวแล้วไม่พบความผิด การเยียวยาในกรณีเสียชีวิตจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐโดยสำคัญผิด และสร้างความเชื่อมั่นและลดความหวาดระแวงซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการร่างระเบียบฉบับใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบันรวมทั้งหมด ๙ ฉบับ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นกฎหมายที่มีความยุติธรรม มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของทุกฝ่าย รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตการส่งเสริมอาชีพ

นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ และประธานคณะอนุกรรมาธิการ ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้หารือต่อที่ประชุม สรุปรายสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ปัญหาของกลุ่มบุคคลไร้สัญชาติหรือผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร โดยประเด็นดังกล่าว คณะอนุกรรมาธิการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพได้มีการพิจารณาติดตามมาอย่างต่อเนื่อง และได้มีการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการปกครอง สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานสภาพัฒนาการศรัทธาแห่งชาติ เพื่อเร่งรัดและขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว รวมทั้งคณะกรรมาธิการได้มีหนังสือไปยังนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานะกลุ่มบุคคลไร้สัญชาติหรือไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรให้ได้รับสัญชาติอย่างเร่งด่วน เนื่องจากการไม่มีสัญชาติหรือไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนเป็นอย่างมาก และได้เสนอให้มีการจัดทำโครงการพิเศษตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมเฉลิมพระเกียรติ และเห็นว่าสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงให้ความสำคัญและห่วงใยต่อกลุ่มบุคคลดังกล่าว

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมาธิการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพได้มีการหารือกับกระทรวงยุติธรรม สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และขอให้มีการดำเนินงานในการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาให้สถานะแก่คนไร้รัฐไร้สัญชาติอย่างต่อเนื่อง และได้รับทราบข้อมูลว่าในพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ขอรับการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) ในกรณีดังกล่าว ประมาณ ๘,๐๐๐ คน หากสามารถดำเนินการให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้เข้าถึงสิทธิก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งต่อไป จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

คณะกรรมาธิการและคณะอนุกรรมาธิการ จะนำเรื่องการพัฒนาสถานะกลุ่มบุคคลไร้สัญชาติหรือไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร จะติดตามและเร่งรัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวโดยเร็วต่อไป

๒. ประเด็นสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการพิจารณาศึกษา แลกเปลี่ยน หารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของคณะอนุกรรมาธิการ และการลงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในระหว่างวันที่ ๒ - ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ มีความเห็น ดังนี้

๒.๑ กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน สื่อมวลชน เครือข่ายองค์กรประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีมุมมองโดยรวมว่า “การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายและกฎหมายพิเศษในพื้นที่” ซึ่งกระทบต่อการทำงานของฝ่ายความมั่นคงเป็นหลัก และการดูแลสิทธิของประชาชนที่ควรได้รับการดูแลจากรัฐ ซึ่งยังเห็นว่ายังเกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมเกิดขึ้นอยู่ และโดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

๒.๒ ประเด็นสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรม ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีบริบทที่ไปถึงเวทีระหว่างประเทศที่เพิ่มการขับเคลื่อนด้านสิทธิมนุษยชน และส่งผลกระทบต่อประเด็นดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และจากการดำเนินงานของ สอ.บต. ที่มีการให้ความสำคัญในมิติด้านการอำนวยความสะดวกในระยะเปลี่ยนผ่านจะสามารถช่วยลดแรงกดดัน ความต้อค่าของการทำงานของหน่วยงานภาครัฐได้ ดังนั้น บทบาทของ สอ.บต. สำนักงานยุติธรรมจังหวัด กองทุนยุติธรรม ในการอำนวยความสะดวกขั้นต้น ควรที่จะต้องมีการสร้างความเข้มแข็งในเรื่องดังกล่าวต่อไป

๒.๓ ปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นมิติด้านความมั่นคง ที่มีการกระทำ ความรุนแรง มีการซ้อมทรมาน และอีกส่วนหนึ่งเป็นมิติด้านการพัฒนา คือ สิทธิที่ประชาชนควรได้รับ จากรัฐหรือสิทธิอันพึงมีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น จึงเห็นว่าหากหน่วยงานความมั่นคงมีการถ่วงดุล ไม่ใช้ความรุนแรงและมีการใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนา สิทธิของประชาชนร่วมกันส่งเสริมสิทธิของประชาชนให้เข้าถึงสิทธิต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

๒.๔ การทำงานของภาคประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นว่าการดำเนินงาน มีความเข้มแข็งและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่าผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ เปิดกว้างให้มีการพูดคุย แลกเปลี่ยน และค้นหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งเห็นว่า หากหน่วยงานของรัฐได้มีการพูดคุย แลกเปลี่ยน และค้นหาข้อเท็จจริงร่วมกับภาคประชาสังคมดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในพื้นที่เป็นอย่างมาก

๒.๕ การร้องเรียนกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามที่ได้รับข้อมูลจาก ศูนย์ศึกษา และประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เห็นว่ามีจำนวนลดน้อยลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และเห็นว่าการทำงานของศูนย์ศึกษาและประสานงาน ด้านสิทธิมนุษยชนฯ มีกระบวนการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียนอย่างเป็นระบบ และส่วนใหญ่เรื่องร้องเรียน ที่ส่งไปยังศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนฯ จะมีกระบวนการใกล้เคียงและสามารถยุติ เรื่องได้ในพื้นที่ ซึ่งเห็นว่าการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและ ศูนย์ศึกษาและประสานงาน ด้านสิทธิมนุษยชนฯ เป็นประโยชน์อย่างมากในการแก้ไขปัญหาข้อเท็จจริงได้ตั้งแต่ต้นทาง

๒.๖ จากการรับฟังข้อมูลของหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ เห็นว่ามีการปรับกรอบ ความคิดในการทำงานแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยจะทำงานโดยสันติวิธี และมีการพัฒนา ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านความมั่นคงในเรื่องสิทธิมนุษยชน ซึ่งถือว่าเป็นการปรับเปลี่ยน รูปแบบของการทำงานด้านความมั่นคงอย่างมาก ดังนั้น หน่วยงานด้านความมั่นคงควรมีการ ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจถึงการทำงานของหน่วยงานด้านความมั่นคงในลักษณะดังกล่าว อย่างกว้างขวาง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจการทำงานของหน่วยงานด้านความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ เห็นว่า คอ.บต. ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของสิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพ และให้ความสำคัญในเรื่องการให้ความสำคัญกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เข้าถึง สิทธิขั้นพื้นฐาน และได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหา ในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่องผ่านกลไก ของหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ จึงขอให้มีการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวไป

ดังนั้น การทำงานของคณะกรรมการ ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ จะเดินทางขับเคลื่อน เรื่องสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อไป

นายชูเกียรติ มალიณีรัตน์ อนุกรรมการ ได้กล่าวว่า การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญและมีการพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาสถานะของกลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ หรือไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรมาอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่าประเด็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าวในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทยมีความแตกต่างกัน และสำหรับการพิจารณาให้สัญชาติแก่กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติหรือไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่ได้นำเสนอดังกล่าว **ขอตั้งข้อสังเกตว่า** การพิจารณาให้สัญชาติ ควรต้องพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงพยานหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วน และต้องมีความมั่นใจว่าเป็นผู้ที่ไม่ได้รับสัญชาติมาเลเซียด้วย เพื่อป้องกันปัญหาบุคคลที่มีสองสัญชาติ ซึ่งเป็นปัญหาที่ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาอย่างยาวนาน และยังไม่ประสบผลสำเร็จ

สำหรับประเด็นพนักงานเจ้าเหมาบริการ ในตำแหน่ง “นักส่งเสริมความเป็นธรรม” ดังกล่าว เห็นว่าเป็นตำแหน่งมีความสำคัญ และเป็นกลไกที่จะสามารถเชื่อมต่อระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และประชาชนในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในเรื่องของภาษาในการติดต่อหน่วยงานของรัฐ และยังเป็นประโยชน์ในการลดช่องว่างระหว่างประชาชนและหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการลดการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่ ดังนั้น จึงเห็นว่าพนักงานดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งและควรดำรงไว้ รวมทั้งรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ เห็นว่าปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นปัญหามาจากแนวความคิด ดังนั้น จึงเห็นว่าการทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ **“หน่วยงานภาครัฐจะต้องเอาชนะความคิด และจิตใจทั้งต่อประชาชนในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง”** ซึ่งจะช่วยให้สังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสงบสุขที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

นายภาณุ อุทัยรัตน์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
และรองประธานคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน
และสิทธิเสรีภาพ คนที่สอง ได้กล่าวว่า

๑. สำหรับประเด็นการพัฒนาสถานะของกลุ่ม
บุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติและผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร
ที่ผ่านมา คณะกรรมการได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย เสนอแนะให้มีการจัดทำโครงการพิเศษ
ลักษณะโครงการเฉลิมพระเกียรติเพื่อขยายการตรวจสอบ
พันธุกรรม (DNA) ให้เพิ่มมากขึ้น และเห็นว่าสำหรับปัญหาดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ยังมีบุคคลจำนวนมากที่ยังไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร และเห็นว่าหลักฐานสำคัญประการหนึ่ง คือ
การตรวจสอบพันธุกรรม (DNA) ซึ่งค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) ต่อหนึ่งคน
ประมาณ ๖,๘๐๐ บาท จึงทำให้หน่วยงานของรัฐต้องใช้งบประมาณในเรื่องดังกล่าว และยังเห็นว่า
นอกจากการตรวจสอบพันธุกรรม (DNA) เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการขอสัญชาติแล้ว การสำรวจสาแหรก
โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ และกรรมการปกครอง ให้การรับรองและหลักฐานที่ชัดเจนเชื่อมโยงกัน
ก็สามารถที่จะขอสัญชาติได้อีกวิธีหนึ่ง

ดังนั้น เพื่อขยายให้กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติและผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร
ได้เข้าถึงสิทธิอันพึงมีและควรที่จะได้รับตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำ
โครงการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมเฉลิมพระเกียรติเพื่อให้กลุ่มบุคคลดังกล่าว ได้รับสัญชาติและมีสถานะ
ทางทะเบียนเพิ่มมากขึ้น

๒. ประเด็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดของส่วนราชการ หน่วยงานด้านความมั่นคงที่ทำงาน
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนศูนย์ซักถาม ค่ายอิงคยุทธ
และจากการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และนักวิชาการ
จะเห็นได้ชัดว่ายังมีแนวคิด ความเข้าใจในการทำงานของแต่ละฝ่ายไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น
จึงเห็นว่าควรให้ องค์กรภาคประชาสังคม (CSO) ที่ ศอ.บต. ดูแลอยู่ เป็นกลไกในการเชื่อมโยงให้ทั้งสองฝ่าย
ดังกล่าวได้มีการพบปะพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกัน

๓. ประเด็นการเยียวยาแก่ผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์
ความไม่สงบ จากการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน
และนักวิชาการ มีข้อเสนอเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวหลายประการ เช่น บุตรของผู้ที่เสียชีวิตจากเหตุการณ์
ความไม่สงบ การสนับสนุนให้เรียนจบระดับปริญญาตรี และได้เงินช่วยเหลือเป็นรายปี เป็นต้น จึงเห็นว่า
การจัดทำร่างระเบียบฉบับใหม่ควรพิจารณาการเยียวยาให้มีความครอบคลุมประเด็นดังกล่าวด้วย

นายถาวร พรหมมีชัย อนุกรรมการ ได้กล่าวว่า การพิจารณาให้สถานะแก่กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติและผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ควรพิจารณาถึงข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) และเห็นว่าระเบียบของกรมการปกครอง เรื่อง การเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎร หรือการให้สัญชาติมีแนวทางการตรวจสอบพยานหลักฐานข้อเท็จจริงได้หลายแนวทาง แต่การดำเนินงานในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การพิจารณาให้สัญชาติแก่กลุ่มบุคคลดังกล่าว จะนำเงื่อนไขในเรื่องของผลการตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) เป็นหลักในการพิจารณา

ดังนั้น การพิจารณาให้สัญชาติควรต้องมีการดำเนินงานทั้งสองส่วน คือ การสำรวจสาแหรก เพื่อขยายให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้รับสัญชาติเพิ่มมากขึ้น สำหรับการตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) ควรใช้สำหรับกลุ่มบุคคลที่ขาดพยานหลักฐานที่สำคัญที่จะพิสูจน์สถานะของบุคคลเท่านั้น เพื่อประหยัดงบประมาณ

นายประสาร มฤคพิทักษ์ อนุกรรมการ ได้กล่าวว่า ปัจจุบันยังมีการสร้างข่าวปลอมเกี่ยวกับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวมีรูปแบบการทำเป็นขบวนการ เพื่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม ดังนั้น จึงเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานควรที่จะต้องมีการชี้แจงการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

พลตำรวจโท สุวรรณ เอกโพธิ์ อนุกรรมการ ได้กล่าวว่า การดำเนินงานของ ศอ.บต. เกี่ยวกับเรื่องยุติธรรมเปลี่ยนผ่าน เพื่อลดความขัดแย้งโดยใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งเห็นว่า ศอ.บต. ควรเป็นต้นแบบในการดำเนินงานของจังหวัดต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม เนื่องจากเห็นว่าการนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะต้องใช้ระยะเวลานาน แต่หากใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยชุมชน จะสามารถยุติข้อขัดแย้งได้รวดเร็วและสามารถรักษาความสัมพันธ์ของคู่กรณี รวมทั้งป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในชุมชนได้

พลเอกสมเจตน์ บุญถนอม ที่ปรึกษาคณะกรรมการสิทธิฯ ได้กล่าวว่า สำหรับการแก้ไข ปัญหาและความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากการพิจารณาใช้กำลังทหารแล้ว ควรต้อง คำนึงถึงองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของ ทั้งผู้ก่อเหตุและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหากการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวไปกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน หน่วยงานของรัฐควรต้องรีบเข้าไปแก้ไข เยียวยา การกระทำที่เป็นการละเมิด สิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นโดยทันที เช่น การตั้งด่านตรวจค้น ต้องมีการกำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ให้มี การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้น เป็นต้น จึงขอฝากประเด็น ดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ด้วย

จากการชมนิทรรศการ STOP! TORTURE ณ หอศิลป์ Patani Artspace เห็นว่า เป็นการสื่อความหมายถึงการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อประชาชนที่เป็นการกระทำทารุณ และการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน **จึงขอเสนอว่า** ควรให้ศิลปินที่สร้างภาพดังกล่าว ได้เห็นภาพการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการดำเนินงานที่ดีและถูกต้อง เพื่อให้เห็นมุมมอง ทั้งสองด้าน และสามารถสื่อสารออกมาเป็นภาพศิลปะในอีกแง่มุมหนึ่งก็จะทำให้เกิดมุมมองที่ชัดเจน ของการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากนิทรรศการดังกล่าวมีเหตุจากประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมรับชมด้วย

นอกจากนี้ การดำเนินงานของหน่วยงานด้าน ความมั่นคงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวความคิดในการ ดำเนินงานที่มุ่งให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิของประชาชนเพิ่ม มากขึ้น ซึ่งการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการดำเนินงาน ดังกล่าว จะทำอย่างไรให้ประชาชนได้รับทราบถึงการ ดำเนินงานดังกล่าวของหน่วยงานด้านความมั่นคง รวมทั้ง ให้หน่วยงานด้านความมั่นคงและภาคประชาสังคม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มมากขึ้น

นายชนะ ผาสุกสกุล อนุกรรมการ ได้กล่าวว่า สำหรับประเด็นการสร้างข่าวปลอม (Fake News) เห็นว่า หน่วยงาน ในพื้นที่ควรมีการดำเนินงานในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และจากการเข้าเว็บไซต์ของ ศอ.บต. ได้มีการประชาสัมพันธ์ การทำงาน กิจกรรมของหน่วยงานค่อนข้างดี และขอเสนอว่า การประชาสัมพันธ์ หรือมีการจัดทำให้มีความใกล้ชิดประชาชน หรือประชาชนเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น เช่น แสดงให้เห็นว่า ศอ.บต.

เป็นมิตรหรือเป็นเพื่อนกับบุคคลทุกกลุ่ม ช่องทางการประกอบอาชีพ การเป็นที่ปรึกษาทั้งทางด้าน กฎหมายและจิตใจแก่เด็ก เยาวชน สตรี เป็นต้น เนื่องจากในปีที่ผ่านมาสื่อมวลชนได้รับเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับการล่วงละเมิดของเด็กและสตรีในพื้นที่ค่อนข้างมาก ประกอบกับจากการรับฟังความคิดเห็น จากภาคประชาสังคมค่อนข้างยืนยันยังข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ว่า ในพื้นที่เกิดปัญหาดังกล่าวค่อนข้างสูง จึงขอฝากประเด็นดังกล่าวประกอบการพิจารณาด้วย

นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล กรรมการ ได้กล่าวว่า สำหรับประเด็นการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ และต้องมีการรายงานในต้นปี ๒๕๖๕ ซึ่งร่างระเบียบที่อยู่ระหว่างการจัดทำ ควรมีความครอบคลุมถึงเรื่องการรักษาพยาบาลด้วย เนื่องจากเห็นว่าที่ผ่านมาผู้ที่ได้รับผลกระทบต้องมีการรักษาตัวอย่างต่อเนื่อง และควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีความครอบคลุมในระยะยาว โดยควรนำปัญหาข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นในการได้รับสิทธิเยียวยาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา เพื่อให้ระเบียบฉบับใหม่ที่จะประกาศใช้ครอบคลุมสิทธิในด้านต่าง ๆ ของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

นายภาณุ อุทัยรัตน์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการ ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ คนที่สอง ได้กล่าวว่า สำหรับสถิติข้อมูลการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นว่า มีหลายหน่วยงานที่นำเสนอสถิติข้อมูลดังกล่าว เช่น Deep South Watch จะเสนอสถิติข้อมูลตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หน่วยงานด้านความมั่นคงจะนับที่มีการดำเนินคดี ส่วน ศอ.บต. นับจากเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นโดยการรับรองของ ๓ ฝ่าย เป็นต้น ดังนั้น จึงขอฝากประเด็นการปรับตัวเลขการก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ให้ถูกต้องตรงกัน และเห็นว่าควรใช้ตัวเลขที่มีการรับรองของ ๓ ฝ่าย รวมทั้งควรใช้สถิติข้อมูลเพียงฐานข้อมูลเดียว เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

การนำเสนอข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดยะลา

นายอำนาจ ชูทอง รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า การดำเนินงานของจังหวัดยะลาในการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือ โดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน ส่วนงานด้านการเยียวยาจะเป็นหน้าที่ของ ศอ.บต. และในส่วนของด้านการอำนวยความสะดวกจะเป็นหน้าที่ของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

นายมนตรี หอมศรีประเสริฐ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางยะลา ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในเรือนจำ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. เรือนจำกลางยะลา มีผู้ต้องขังที่อยู่ในการดูแลทั้งหมด จำนวน ๒,๑๒๖ คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังชาย จำนวน ๑,๙๗๒ คน และผู้ต้องขังหญิง จำนวน ๑๕๔ คน ซึ่งเรือนจำมีหน้าที่ในการดูแลผู้ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์มีนโยบายในการดูแลผู้ต้องขังที่มีความชัดเจนในเรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขัง และสำหรับการดูแลรักษา โดยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ซึ่งทำให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สำหรับสิทธิต่าง ๆ ที่ผู้ต้องขังจะได้รับ เช่น การพักโทษ การลดวันต้องโทษ เป็นต้น โดยเรือนจำได้มีการดำเนินการตามระเบียบที่กำหนดไว้

๒. สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ ในเรือนจำกลางยะลา พบผู้ต้องขังติดโรคโควิด - ๑๙ ทั้งหมด และมีผู้ต้องขังเสียชีวิตจากการโรคโควิด - ๑๙ จำนวน ๘ ราย และจำนวนผู้เสียชีวิตดังกล่าวเป็นผู้ต้องขังในคดีความมั่นคง จึงเกิดปัญหาการโจมตีจากสื่อสังคมออนไลน์ รวมทั้งทำให้สังคมภายนอกเกิดความเคลือบแคลงสงสัยว่าอาจเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ โดยเรือนจำได้มีการสื่อสารข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และทำความเข้าใจให้สังคมได้รับทราบถึงกรณีดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางยะลาได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด - ๑๙ ครบสองเข็มแล้วทุกคน

๓. สำหรับการเยี่ยมผู้ต้องขังในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้มีการงดเยี่ยมทุกกรณี ซึ่งปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรครดังกล่าวได้คลี่คลายแล้ว จึงได้จัดให้มีการเยี่ยมทางออนไลน์ได้ และในวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เรือนจำกลางยะลา ได้อนุญาตให้มีการเยี่ยมตามปกติได้ตามสิทธิที่กำหนดไว้

๔. สำหรับสิทธิด้านอื่น ๆ ที่เรือนจำมีการจัดให้ผู้ต้องขัง เช่น ด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ เป็นต้น

นางสุภาพร วุฒิสาสตร์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า สำหรับการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน ดังนี้

- มีเด็กกำพร้า จำนวน ๕๔๘ ราย
- เด็กที่พ่อ/แม่ ได้รับบาดเจ็บหรือทุพพลภาพ จำนวน ๕๗๑ ราย และได้ให้ความช่วยเหลือเงินยังชีพรายเดือน ๓,๖๖๙ คน
- ปัจจุบันมีเด็กที่อยู่ระหว่างการศึกษ จำนวน ๑,๑๓๒ ราย โดยได้รับความช่วยเหลือตามระดับการศึกษา
- สำหรับเงินยังชีพผู้พิการได้ให้ความช่วยเหลือเป็นรายเดือนตามลักษณะความพิการ จำนวน ๒๓๘ ราย

นายอภิรัชศักดิ์ รัชนิวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักงานยุติธรรมจังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า สำนักงานยุติธรรมจังหวัดยะลาจะมีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน โดยการให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้ความช่วยเหลือประชาชน และเยียวยาประชาชน

นางกนกรัตน์ เกื้อกิจ ผู้ช่วยเลขาธิการ ศอ.บต. (พัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์) ได้นำเสนอเกี่ยวกับข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ดังนี้

๑. กลุ่มชาติพันธุ์ ประเด็นในเรื่องการส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์เข้าถึงบริการของรัฐ โดยการพัฒนาลิขิตให้ได้รับสัญชาติ เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ

๒. การเข้าถึงบริการของหน่วยงานภาครัฐ ประเด็นที่เด็กเกิดตามบริเวณชายขอบของประเทศไทย และที่ผ่านมามีหนังสือสอบถามจากกรมกิจการเด็กและเยาวชนเพื่อสอบถามจำนวนเด็กแรกเกิดที่พ่อแม่ไปรับจ้างกรีดยางพาราในประเทศมาเลเซีย เพื่อให้ได้รับสนับสนุนเงินเด็กแรกเกิด

๓. ประเด็นการช่วยเหลือเยียวยา เป็นการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเฉพาะกรณี และการเยียวยาในชุมชน เช่น เหตุการณ์ปะทะกับคนร้าย เป็นต้น โดยจะมีการทำงานร่วมกันในส่วนของพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์จังหวัดยะลา ศอ.บต. และกรมสุขภาพจิต ซึ่งจะพิจารณาผู้ที่ได้รับผลกระทบข้างเคียง หรือบ้านใกล้เคียงกับสถานที่เกิดเหตุที่ได้รับความเสียหาย หรือได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจด้วย โดยใช้วิธีเข้าไปเยี่ยมเยียน การให้คำปรึกษา และกระบวนการสังคมสงเคราะห์

๔. การจัดตั้งศูนย์ประสานงานเด็กและสตรี การจัดทำรายงานความก้าวหน้าในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ รวมทั้งป้องกันไม่ให้นำประเด็นปัญหาต่าง ๆ ไปเป็นประเด็นในเวทีระหว่างประเทศ โดยปัจจุบันได้มีการขับเคลื่อนและนำประเด็นต่าง ๆ ทั้งในเรื่องสิทธิของสตรี สิทธิเด็ก มาดำเนินการแก้ไขปัญหา เช่น การละเมิดของเจ้าหน้าที่รัฐภายใต้การบังคับใช้กฎหมายพิเศษ และมีการขับเคลื่อนนโยบายในการคุ้มครองเด็กในหน่วยงานด้านความมั่นคง และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีวิธีการและเครื่องมือในการปกป้องเพื่อไม่ให้มีการละเมิดสิทธิของเด็ก เป็นต้น

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการการ ได้กล่าวสรุปการประชุมหารือสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. สำหรับประเด็นการตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) และการดำเนินงานของกรมการปกครองในการสำรวจสำมะโนครัว เพื่อให้สัญชาติแก่กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติและผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร และควรมีการตั้งเป้าหมายว่าในช่วงเดือน เมษายน หรือช่วงเดือนกรกฎาคมจะทำให้ได้จำนวนเท่าใด และ

เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยคณะกรรมการมีความยินดีที่จะร่วมในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

๒. ประเด็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงและภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และนักวิชาการในพื้นที่ หาก ศอ.บต. เป็นกลไกกลางที่จะทำให้ทั้งสองฝ่ายมีการแลกเปลี่ยน พูดคุย ซึ่งกันและกันจะทำให้ปัญหาในพื้นที่เรื่องสิทธิมนุษยชนลดน้อยลง

๓. ประเด็นการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ และจากการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ ควรมีการพิจารณาให้ความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง เสมอภาค และไม่ให้เกิดประเด็นคำถาม หรือข้อสงสัย อันจะนำไปสู่การนำไปสร้างประเด็นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. ประเด็นการปรับแนวคิดการดำเนินงานของหน่วยงานด้านความมั่นคง ซึ่งปัจจุบันเวทีระหว่างประเทศได้มีการติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ และสร้างความรู้ ความเข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ประชาชนและประชาสังคมโลกเพิ่มมากขึ้น

ทั้งนี้ มีความคาดหวังว่าสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีสถานการณ์ในทุก ๆ ด้านดีขึ้นเป็นลำดับ และประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปลอดภัย และเกิดสันติสุขในพื้นที่โดยเร็ว โดยคณะกรรมการจะนำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้รับในวันนี้ไปพิจารณาและดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะติดตามสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ต่อไป

ส่วนที่ ๔

การประชุมหารือร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า

วันศุกร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ เดินทางเข้าเยี่ยมเยียนและประชุมหารือร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

พลตำรวจตรี ปิยวัฒน์ เฉลิมศรี รองผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ได้กล่าวต้อนรับคณะเดินทางความว่า “ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า มีความยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้ต้อนรับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา โดยศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ

การทำงานภายใต้กรอบการรักษาความมั่นคงในการแก้ไขปัญหาความสงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายสำคัญของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับผิดชอบในเรื่องการอำนวยความสะดวกธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการบังคับใช้กฎหมาย และคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนเป็นสำคัญ และขอรับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเพื่อนำไปดำเนินงานต่อไป”

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเดินทางเยี่ยมเยียนศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ความว่า “สำหรับการเดินทางลงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหารือแนวทาง และประสานความร่วมมือเรื่อง “การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการด้านสิทธิมนุษยชนและการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการภาครัฐ” กับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้เข้าถึงสิทธิต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในการดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย และเห็นว่าศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกธรรม และให้ความช่วยเหลือประชาชนได้เข้าถึงสิทธิต่าง ๆ

ดังนั้น การเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้าในครั้งนี้ คณะกรรมการมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น รับฟังปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และให้กำลังใจการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งรับฟังบรรยายสรุปการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้าเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือ อำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน และชมกิจกรรมของศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้”

ผู้แทนงานกฎหมายและสอบสวน ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ได้นำเสนอสรุปผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ความคืบหน้าและผลคดีความมั่นคง มีรายละเอียดดังนี้

- สถิติข้อมูลการก่อเหตุ รวมจำนวน ๓๐๐ เหตุการณ์
- สถิติผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรง รวมจำนวน ๔๐ ราย
- สถิติผู้ได้รับบาดเจ็บ รวมจำนวน ๙๓ ราย
- สถิติการออกหมายจับและจำหน่ายหมายจับ รวมจำนวน ๑๖๐ หมาย โดยมีการจำหน่ายหมายจับ จำนวน ๖๒ หมาย ยังจับผู้กระทำความผิดไม่ได้ จำนวน ๙๘ หมาย มีผลคำพิพากษาในคดีความมั่นคง รวมจำนวน ๑๑๖ คดี และมีจำเลยจำนวน ๒๕๙ คน

- สถิติการขยายผลคดีค้างเก่า และจัดเก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประเภทการตรวจสารพันธุกรรม (DNA) และลายนิ้วมือแฝงที่เก็บจากที่สถานที่เกิดเหตุและยังไม่ทราบว่าเป็นผู้ใด จำนวน ๓๐๗ คดี และมีการจัดเก็บสารพันธุกรรม (DNA) และลายนิ้วมือแฝงเพื่อส่งเปรียบเทียบหลักฐานข้อมูล ซึ่งทำให้รู้ตัวผู้กระทำความผิดเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๘๐ คดี โดยได้มีการรวบรวมผู้กระทำความผิดและผู้ต้องหา จำนวน ๒๑๙ คน

๒. คดีความมั่นคงที่น่าสนใจ เช่น

- คดีลอบวางระเบิดริมถนนสาย ๔๒ ปัตตานี – นราธิวาส ในพื้นที่ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ และจากการตรวจสอบเปรียบเทียบชุดวงจรจุดระเบิดในพื้นที่เกิดเหตุ พบว่า เป็นแบบเดียวกันกับเหตุลอบวางระเบิดเจ้าหน้าที่ทหารที่มีทหารเสียชีวิตจำนวน ๖ นาย บาดเจ็บ จำนวน ๔ ราย เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ รวมทั้งพบสารพันธุกรรม (DNA) ของผู้ก่อเหตุ ซึ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีความมั่นคงและอยู่ในระหว่างหลบหนี

- คดีลอบпарะเบิดใส่จุดตรวจโควิด - ๑๙ บนถนนหน้าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผดุงมาตร อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ พบว่า ระเบิดที่คนร้ายใช้ในการก่อเหตุเป็นระเบิดแสวงเครื่องชนิดไปป์บอมป์ องค์ประกอบมีลักษณะเหมือนและเชื่อมโยงกับการก่อเหตุระเบิดที่คนร้ายนำมาใช้ในการก่อเหตุในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส และพบความเชื่อมโยง ๓ คดี เป็นต้น

๓. คำพิพากษาในคดีสำคัญ เช่น

- เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ศาลฎีกามีคำพิพากษาคดีการลอบวางระเบิดในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พิพากษาลงโทษประหารชีวิต จำนวน ๖ คน จำคุกตลอดชีวิต ๓ คน และจำคุก ๓๖ ปี ๘ เดือน จำนวน ๑ คน

- เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔ ศาลฎีกามีคำพิพากษาคดีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยขององค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต จำนวน ๒ คน

- เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ศาลจังหวัดปัตตานีมีคำพิพากษาคดียิงผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต จำนวน ๑ คน เป็นต้น

ผู้แทนงานนิติวิทยาศาสตร์ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ได้นำเสนอสรุปผลการดำเนินงาน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. โดยปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การอำนวยความสะดวก และมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง จากพยานบุคคลในสถานที่เกิดเหตุมีจำนวนไม่มาก ดังนั้น พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ หรือนิติวิทยาศาสตร์ จึงเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น

๒. ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา และมีหน่วยปฏิบัติประจำอยู่ในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส โดยภารกิจหลักของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ คือ การนำระบบนิติวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการวิเคราะห์พยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ รวมพยานบุคคลในคดีต่าง ๆ

๓. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะเป็นการทำงานของนักวิทยาศาสตร์ที่ออกไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุต่าง ๆ เพื่อค้นหาวัตถุพยานอย่างเป็นระบบด้วยอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ และเป็นไปตามมาตรฐานสากล

๔. ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ ได้มีการแบ่งการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เป็น ๖ กลุ่มงาน ได้แก่ ๑) อุปกรณ์ปืนและเครื่องกระสุนปืน ๒) ลายนิ้วมือแฝง ๓) ชีววิทยาและ DNA ๔) ยาเสพติด ๕) เอกสาร และ ๖) เคมีและฟิสิกส์

นอกจากนี้ เพื่อให้ภารกิจงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ได้จัดตั้งศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น เพื่อบูรณาการทรัพยากรและบริหารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ได้แก่ ๑) งานตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ ๔ จังหวัดสงขลา ทำหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ ๔ อำเภอจังหวัดสงขลา ๒) งานนิติเวช และ ๓) ศูนย์บริหารข้อมูลทางคดี

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานนิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ได้หยุดยั้งการตรวจสอบตามระบบนิติวิทยาศาสตร์เท่านั้น ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ ยังมุ่งมั่นในการพัฒนาด้วยการศึกษาวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาในการทำงาน พร้อมทั้งจัดทำมาตรฐานงานตามระบบ ISO ๑๗๐๒๐ และ ISO ๑๗๐๒๕ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่มีไว้สำหรับจับผู้กระทำความผิดมาลงโทษเท่านั้น แต่ที่สำคัญยิ่งกว่า คือการปกป้องผู้กระทำความผิดจากการถูกกล่าวหา ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ที่แท้จริงของระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ และเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะนำความสงบสุขกลับคืนมาสู่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อไป

นายสุพันธ์ ตันยวรรณะ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและประธานคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้หารือต่อที่ประชุมว่า จากการหารือร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกี่ยวกับการพัฒนาสถานะของกลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติหรือผู้ที่ไม่ใช่สถานะทางทะเบียนราษฎร และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม มีการจัดทำโครงการตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพิจารณา

สัญชาติของกลุ่มบุคคลดังกล่าว จึงมีประเด็นสอบถามว่า ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ ได้มีบทบาทในการช่วยเหลือและตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) ให้แก่กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติหรือผู้ที่ไม่ใช่สถานะทางทะเบียนราษฎรหรือไม่ เนื่องจากเห็นว่าประชาชนในพื้นที่ที่มีจำนวนประมาณ ๘,๐๐๐ คน ที่ยังไม่ได้รับสัญชาติไทย ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าควรมีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและที่ผ่านมามีข้อเสนอไปยังรัฐบาลให้มีการจัดทำโครงการตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการได้รับสัญชาติและเพื่อให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้เข้าถึงสิทธิอันพึงมีและสิทธิที่ควรจะได้รับตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ประกอบกับเห็นว่า ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มี ๒ ลักษณะ คือ ๑) เกิดจากการใช้อำนาจรัฐจากการบังคับใช้กฎหมาย ๒) การเข้าไม่ถึงสิทธิอันควรได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ

ผู้แทนจากศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ได้กล่าวว่า การตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการขอสัญชาตินั้น หากต้องการให้ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินงานดังกล่าวก็มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง

นายสุพันธ์ ตันยวรรณะ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและประธานคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้กล่าวว่า สำหรับการดำเนินงานในเรื่องการพัฒนาสถานะของกลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติหรือผู้ที่ไม่ใช่สถานะทางทะเบียนราษฎร คณะกรรมการจะนำไปหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการทำหนังสือถึงรัฐบาลอาจกล่าวในหนังสือว่าศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า มีความพร้อมที่จะเป็นภาคีในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเรื่องดังกล่าว

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการ ได้กล่าวว่า สำหรับการดำเนินงานในเรื่องการพัฒนาสถานะของกลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติหรือผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร และจากการหารือร่วมกับเลขาธิการ ศอ.บต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบปัญหาของคนไทยที่พ่อและแม่ไปทำงานและลูกเกิดในประเทศมาเลเซีย โดยที่พ่อแม่ไม่ได้มีการแจ้งการเกิดจึงทำให้กลุ่มเด็กดังกล่าวเป็นเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งมีจำนวนค่อนข้างมาก รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะได้รับ เช่น สิทธิด้านการศึกษา สิทธิในการถึงวัคซีนป้องกันโรคโควิด - ๑๙ สิทธิได้รับเงินเยียวยา เป็นต้น ดังนั้นจึงเห็นว่า หากทุกหน่วยงานร่วมกันในการทำให้กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติหรือผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ประมาณ ๘,๐๐๐ คน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับสัญชาติไทยทั้งหมด ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อบุคคลที่ได้รับสัญชาติและประเทศเป็นอย่างมาก

โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีความห่วงใยต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่มีสัญชาติไทย ประกอบกับคณะกรรมการได้มีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานะของกลุ่มบุคคลดังกล่าว ซึ่งนายกรัฐมนตรีก็ได้มีบัญชาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการแล้ว แต่การดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าวค่อนข้างที่จะล่าช้า เนื่องจากการอาจถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเรื่องของงบประมาณในการดำเนินงาน ดังนั้น จึงเห็นว่า หน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อให้กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติหรือผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรได้รับสัญชาติไทย โดยจัดทำเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อน้อมถวายเป็นพระราชกุศลในช่วงเดือนเมษายน และโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อน้อมถวายเป็นพระราชกุศลในช่วงเดือนกรกฎาคม ซึ่งจะเป็นภาพในเชิงบวกสำหรับสันติสุขที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่

นายสุวัพันธุ์ ต้นยุวธรณะ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและประธานคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้กล่าวว่า จากการหารือกับภาคประชาสังคมซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างคงเกิดขึ้นอยู่ โดยเฉพาะเรื่องการซ้อมทรมาน การทำร้ายร่างกาย ซึ่งเห็นว่าภาคประชาสังคมส่วนใหญ่ยังคงมีภาพจำของการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่ผ่านมายุ่ง และจากการเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนหน่วยงานด้านความมั่นคง ศูนย์ซักถามค่ายอิงยยุทธที่ ๔๓ เห็นว่าหน่วยงานดังกล่าวได้มีการปรับตัวและปรับแนวคิดในการดำเนินงานเป็นอย่างมาก แต่ภาพจำการดำเนินงานที่ผ่านมามีดังกาลังยังไม่หายไปจากภาคประชาสังคม ดังนั้นจึงเห็นว่า การเปิดพื้นที่เพื่อให้ภาคประชาสังคมได้เห็นถึงการทำงานของหน่วยงานด้านความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในพื้นที่มากขึ้น

พลตำรวจตรี ปิยวัฒน์ เฉลิมศรี รองผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ได้กล่าวว่า จากการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และรับผิดชอบงานสืบสวนสอบสวน และเห็นว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดีขึ้น คือ การควบคุมผู้ก่อเหตุและป้องกันไม่ให้มีผู้ก่อเหตุรายใหม่เข้าสู่กระบวนการก่อเหตุความไม่สงบ และหากไม่สามารถยุติการก่อเหตุรายวันได้ จะส่งผลให้กระบวนการงานด้านการพัฒนาและการแก้ไขในเรื่องต่าง ๆ ไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้

ดังนั้น เมื่อมีการควบคุมผู้ก่อเหตุแล้วจะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่ยุติธรรม และให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และขอยืนยันว่าการดำเนินคดีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันไม่มีการซ้อมกระทำทรมานต่อผู้ก่อเหตุแต่ประการใด

นอกจากนี้ ยังเห็นว่าระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ เป็นระบบงานที่มีความสำคัญในการหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและเป็นพยานหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ โดยระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ มีการจัดเก็บฐานข้อมูลผู้กระทำความผิดในพื้นที่ และสามารถเชื่อมโยงการก่อเหตุได้ สำหรับการดำเนินคดีความมั่นคงในปัจจุบันได้มีการตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ในระดับพันตำรวจโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ดำเนินงานด้านความมั่นคง เพื่อเป็นหลักประกันและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

สำหรับการตรวจสอบพันธุกรรม (DNA) เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการขอสัญชาติ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้ามีความพร้อม และมีศักยภาพเพียงพอในการสนับสนุนงานดังกล่าว ซึ่งการพิสูจน์อัตลักษณ์ของบุคคลในปัจจุบัน ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ อยู่ระหว่างการขอมาตรฐาน ISO

การรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ ได้กล่าวว่า สภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาและเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมายังวุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป ซึ่งปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่ในการพิจารณาในวาระที่ ๒ ชั้นกรรมาธิการ และตนในฐานะเป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงขอรับฟังความคิดเห็นการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เนื่องจากเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องการคุ้มครองพยาน

โดยสาระสำคัญในการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖ คือ

๑. การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “พยาน” ดังนี้

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖	ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “พยาน” หมายความว่า พยานบุคคลซึ่งจะมาให้หรือ ได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจ ฟ้องคดีอาญา หรือศาล ในการดำเนินคดีอาญา รวมทั้ง ผู้ชำนาญการพิเศษ แต่ไม่ให้นำหมายความรวมถึงจำเลยที่อ้าง ตนเองเป็นพยาน ฯลฯ	มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “พยาน” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ “พยาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งจะมาให้หรือ ได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจ ฟ้องคดีอาญา หรือศาล ในการดำเนินคดีอาญา รวมทั้ง ผู้เชี่ยวชาญ”

โดยการแก้ไขบทนิยาม คำว่า “พยาน” ดังกล่าว มีความหมายรวมถึงการนำจำเลยในคดีอื่น
มาเป็นพยานในอีกคดีหนึ่ง และสามารถเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยานได้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง
พยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงมีประเด็นสอบถามว่า

๑. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ผ่านมาในการคุ้มครองพยานได้มีการคุ้มครองพยานที่เป็น
จำเลยหรือไม่ อย่างไร และมีจำนวนเท่าใด และการตัดข้อความว่า “**แต่ไม่ให้นำหมายความรวมถึงจำเลย
ที่อ้างตนเองเป็นพยาน**” จะก่อให้เกิดผลดีหรือความเสียหายอย่างไรในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

๒. ที่ผ่านมา การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องนำผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่อยู่ระหว่างการ
การหลบหนีคดีอาญา เข้ามาเป็นพยานเพื่อขอรับความคุ้มครองหรือไม่ และสามารถดำเนินการได้
หรือไม่

๒. การแก้ไขเกี่ยวกับมาตรการพิเศษการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียน ดังนี้

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖	ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
<p>มาตรา ๑๐ ให้สำนักงานคุ้มครองพยานดำเนินการเพื่อคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้</p> <p>..... ฯลฯ.....</p> <p>(๓) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยาน รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย</p> <p>..... ฯลฯ.....</p>	<p>มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๐ ให้สำนักงานคุ้มครองพยานดำเนินการเพื่อคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้</p> <p>..... ฯลฯ.....</p> <p>(๓) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยาน รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย</p> <p>..... ฯลฯ.....</p> <p>ในกรณีตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคุ้มครองพยาน ซึ่งได้รับอนุมัติเป็นหนังสือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา เพื่อมีคำสั่งให้กรมการปกครองดำเนินการเปลี่ยนแปลงข้อมูลหลักฐานการทะเบียนราษฎร</p>

สำหรับประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยานดังกล่าว จึงมีประเด็นสอบถามว่า การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการคุ้มครองพยานมีกรณีที่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนของพยานหรือไม่ และการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หลักฐานทางทะเบียนดังกล่าวจะเกิดประโยชน์หรือผลกระทบอย่างไร

พลตำรวจตรี ปิยวัฒน์ เฉลิมศรี รองผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ได้กล่าวว่า สำหรับประเด็นการคุ้มครองพยานและจากการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ประมาณ ๒๐ คน และเริ่มดำเนินงานด้านคุ้มครองพยานในตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ซึ่งสาเหตุสำคัญในการคุ้มครองพยาน คือ ไม่มีพยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคลที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ และพยานที่ได้รับความคุ้มครองดังกล่าวจะเป็นผู้ต้องหาที่ร่วมกระทำความผิด เนื่องจากผู้ต้องหาแต่ละคนมีการแบ่งหน้าที่กันกระทำความผิด และการคุ้มครองพยานที่เป็นจำเลยหรือผู้ต้องหาดังกล่าว ต้องมีการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานและฝ่ายความมั่นคงต้องได้รับประโยชน์จากการยืนยันตัวบุคคลผู้กระทำความผิด และประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ การเป็นพยานในคดีที่ตนเองมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ในการพิจารณาของศาลหากเห็นว่าจำเลยที่อ้างตนเป็นพยานและได้ประโยชน์จากการเข้าเป็นพยานดังกล่าว อาจส่งผลต่อคำตัดสินของศาลได้

นอกจากนี้ ไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้เข้าเป็นพยานจะได้รับความคุ้มครอง และสามารถเปลี่ยนชื่อชื่อสกุล หลักฐานทางทะเบียนได้ เนื่องจากเห็นว่าอาจส่งผลกระทบต่อระบบทะเบียนราษฎรได้

ผู้แทนงานกฎหมายและสอบสวน ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า
ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

๑. ที่ผ่านมามีมติการคุ้มครองพยาน จะเป็นการคุ้มครองพยานด้านผู้เสียหายเป็นสำคัญ และตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม คำว่า “พยาน” และตัด “แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน” ออก นั้น เห็นว่าหากจำเลยเป็นพยานสำคัญในอีกคดีหนึ่ง และได้มีการให้การชดเชยไปถึงผู้กระทำความผิดรายอื่น อาจทำให้จำเลยดังกล่าวตกอยู่ในภยันตรายจากภัยจากผู้ก่อเหตุในคดีอื่นได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าเจตนารมณ์ ในการตัดข้อความดังกล่าว อาจมีแนวคิดให้จำเลยดังกล่าวสามารถเข้าสู่กระบวนการของการคุ้มครอง พยานได้ และได้รับความคุ้มครองในฐานะที่เป็นจำเลยอยู่

๒. สำหรับประเด็นการที่นำจำเลยในคดีอื่นมาเป็นพยานในอีกคดีหนึ่ง โดยหลักการแล้วเห็นว่า สามารถที่จะกระทำได้ หากพยานเห็นว่าตนไม่ได้รับความปลอดภัยก็เป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่จะต้อง ให้ความคุ้มครองและดูแล แต่สำหรับการดำเนินคดีที่ตนเป็นจำเลยต้องมีการดำเนินคดีไปตาม กระบวนการยุติธรรมต่อไป

๓. การแก้ไขเกี่ยวกับการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียน จากการประชุม ร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เห็นว่ามาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการเพื่อความปลอดภัย ของพยาน และในต่างประเทศอาจมีการทำศัลยกรรมให้แก่ผู้ที่เข้าเป็นพยานด้วย เพื่อให้พยานดังกล่าว มีความปลอดภัยมากที่สุด แต่เห็นว่าหากมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทาง ทะเบียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องมีการร่วมมือกันเพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุม และ ชั้นความลับในการเก็บรักษาข้อมูล

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กรณีที่นำ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการหลบหนีคดีอาญาในคดีอื่นและนำมาเป็นพยานในอีกคดีหนึ่ง และตามที่ได้ ให้ความเห็นว่าสามารถกระทำดังกล่าว ซึ่งประเด็นดังกล่าวเห็นว่าอาจมีการกล่าวหาว่ามีการเจรจา ต่อรอง หรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เกิดขึ้นได้ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความคิดเห็นเป็นประการใด

ผู้แทนงานกฎหมายและสอบสวน ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า
ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า กรณีที่นำผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการหลบหนีคดีอาญาในคดีอื่น และนำมาเป็นพยานในอีกคดีหนึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมาก และกรณี ดังกล่าวสามารถนำมาเป็นข้อต่อสู้ของอีกฝ่ายหนึ่งได้ และอาจทำให้น้ำหนักของพยานดังกล่าวอาจ ถูก ด้อยค่าลง เนื่องจากเป็นพยานที่เกิดจากการให้คำมั่นสัญญาและเพื่อให้ตนเองพ้นจากการกระทำความผิด

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ ได้กล่าว สำหรับกรณีดังกล่าว เมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดห้ามนำผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการหลบหนีคดีอาญาในคดีอื่น และ นำมาเป็นพยานในอีกคดีหนึ่งได้ ดังนั้น อาจหมายความว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอาจนำจำเลยดังกล่าว มาเป็นพยานได้ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรที่จะกระทำการในลักษณะดังกล่าว หรือไม่อย่างไร และสามารถกำหนดไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนได้หรือไม่ว่า การนำจำเลยมาเป็นพยานควรยกเว้นพยานที่อยู่ ระหว่างการหลบหนีคดีอาญาในอื่นมาเป็นพยานได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้แทนศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา การที่จะนำบุคคลเข้ามาเป็นพยานและได้รับความคุ้มครอง จะมีการตรวจสอบว่ามีหมายในคดีอาญาหรือไม่ หากมีหมายคดีอาญาก็จะไม่รับเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยาน และสำหรับประเด็นการคุ้มครองพยานซึ่งมี ๒ ลักษณะ คือ มาตรการทั่วไป จะอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ทหาร และการคุ้มครองพยานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะอยู่ในความคุ้มครองของเจ้าหน้าที่ทหารทั้งหมด ในส่วนมาตรการพิเศษ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่เคยมีการใช้มาตรการพิเศษแต่อย่างใด

สำหรับประเด็นที่จะไม่นำผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการหลบหนีคดีอาญาในคดีอื่น และนำมาเป็นพยานและเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยาน ซึ่งประเด็นดังกล่าวทนายความได้มีข้อต่อสู้ว่า ค่าตอบแทนที่ได้จากการเข้าเป็นพยานเป็นแรงจูงใจในการเข้ากระบวนการคุ้มครองพยาน และเป็นประเด็นดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ว่าควรที่จะรับฟังคำเบิกความของพยานดังกล่าวหรือไม่

พลตำรวจโท สุวรรณ เอกโพธิ์ อนุกรรมการ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การดำเนินงานในการคุ้มครองพยานที่ผ่านมา มีการนำจำเลยซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดจำคุกตลอดชีวิตไปเป็นพยานในอีกคดีหนึ่ง และเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองพยานและเมื่อกระบวนการพิจารณาเสร็จสิ้น เจ้าหน้าที่ไม่นำตัวจำเลยดังกล่าวส่งศาลเพื่อเข้ารับโทษและปล่อยตัวไป ซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่กระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงเห็นว่าการกำหนดบทนิยาม คำว่า “พยาน” ควรมีความหมายที่ไม่รวมถึงจำเลยที่ต้องคำพิพากษาหรือหลบหนีในคดีอาญาอื่น ซึ่งขอฝากประเด็นดังกล่าวประกอบการพิจารณาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการ ได้กล่าวว่า คณะกรรมการเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าในการเดินทางมาเยี่ยมเยียนศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้าในวันนี้ จะเป็นการสานต่อความร่วมมือระหว่างสองหน่วยงานให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น และสามารถประสานความร่วมมือกันในการขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

การเข้าเยี่ยมชมศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐
ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้

